Inv. 12.48 125
GW. 3902 GW. 4716

Incun. 125

Bonaventura de castitate et mundicia sacerdotū et ceteroꝝ altaris ministroꝝ.

Incun. 3504

Inc. Ber. 125.
Bibl. Jag.

BIBLIOTHECA
VNIV. CORNELL.
CRASS. L. S 5

Voce lamentabili et amaro corde.

Fratres carissimi referre ꝓpellor. q̄ iam nīis tēporib⁹ sacerdotes ac ceteros altaris ministros ad tā tam ignorācie et verius prauitatis ac malignitatis pniciem deuenisse cōspicio. Et nō agnoscentes dignitatis siue excellēcīā. graduscq̄ ac ordis sacerdotalis dignitatem nō attendētes et honorem. obliticq̄ creatoris sui ad cui⁹ deputati sunt seruicium. nec eius potencīā ac magnitudinē considerātes. Ac ei⁹ intemeritate sponse sancte. vicz matris ecclesie decorez ⁊ mundicīā minime ꝓpendentes. Sed sacerdotū vita moribusq̄ penitus abiectis. nō sacerdotū vitā teneant. sed pocius vilissimarū psonarum mores ac modos insequant et opa Et qui vitā angelicā ducere deberēt cum ipso altissimo creatori nostro seruiētes. angelor̄ cenſeant ministerium exercere. vitā ducūt brutorum per viā maculatā. et omni spurcicia ⁊ abhominatōe plena incedētes. Ipsi nāq̄ hīis temporibus nostris. luxurīis ac inmūdis libidinosis actib⁹ vacare nō cessant. Vt videat iam illud verbum ad impletū qđ per os prophete dīs locut⁹ est. Ezech. xxij. capi. Sacerdotes cōtemserūt legez meā. ⁊ polluerūt sanctuaria mea. Inter sanctū et ꝓphanum nō habuerunt distanciā. et inter pollutū et immūdum nō intellexerunt. et a sabbatis meis auerterunt oculos suos. ⁊ coinquinabar in oculis eorū Etiam illud. Malech. i. dicit dīs ad vos. O sacerdotes qui despicitis nomē meū et diristis. In quo despicimus nomen tuū. Offertis super altare meū panem pollutū. Hīj aūt fratres carissimi hic voluptuosis actib⁹ maculant Si dominicū corpus sic maculati contractēt polluere censent. ⁊ p̄cipue illi qui focarias ⁊ concubinas in suis domib⁹ habere. pariterq̄ cū eis habitare in magnum cleri ac tocius ecclesie scandalū. non verent eas publice ac notorie vt viri suas ꝓprias vxores retinendo et ex eisdem nō dicā liberos verū pocī⁹ spurios seu degeneros. sacris dānatos canonibus. quos ipsi de bonis ⁊ patrimonio crucifixi ac suorū pauperū cum forsitan alia bona ꝓphana nō habeant nutrire et educare cōpellātur. Propter hanc aūt sacerdotū et alioum ministrorū ecclesie inhonestā vitam et detestabilem cōuersatiōez. iam deus dedignatur ad oblatiōes et preces nr̄as aduertere. sacrificia nostra con-

tempnit. Non audiat orationes et holocausta tanq̃ abhominabilia respuit. eo dicēte per pphetam Nō accipiam inquit sacrificiū de manib⁹ vestris quia polluti estis Et alibi dr. Sacerdotes mei ꝓtaminauerūt sancta Licet em̃ sancta et ecclesiastica sacramenta q̃tum est in se pollui nec maculari pñt. tñ sacerdotes quātum est in eis scilicet ꝓtamināt ꝛ maculāt ea que pollutis mānib⁹ vel corpore seu immunda et corrupta mēte eadem tractāt conscrāt atq; ministrāt sacramenta Et p̄cipue hūj qui dñicum p̄cio sum et immaculatū corpus. pollutis manib⁹ ꝓtingere nō formidāt. et qđ de castissima et purissima virgine maria cōceptū fuit et natum. in suo ventre fetido et immūdo corpore reponere Qua ꝓpter mirari nō ꝓuenit Fratres carissimi. si deus nobis irascit. si ipse nobis sue iracundie flagella immittat. si tot videlicz ꝛ tātarū guerrarū famis pestis et aliarū multipliciū tribulatiōum. varia paciamur discrimina. cū ipse p peccatis populi et nostris que supra dictarū causa sunt tribulationum. placari non valeat Ipse nāq; placari deberet per altaris sui ministros ad quos ptinet p peccatis populi intercedere. ꝛ inter ipsum hoiem et deū mediatores existere Sed ipsi sua puersa ꝛ voluptuosa vita exigente se ipos reddiderūt indignos cora diuio cōspectu astare vt adeo etiā pro suis ppriis peccatis nō valeant nec digni sunt erorare. qualiter em̃ p alienis delictis orabūt qui p suis ppriis orare nō sufficiūt. Et ideo nullus mirer si tam diu supradictis malis affligūtur et torquētur cū peccata nostra p pter que dñs aduersus nos iraz suam attendit adhuc nō cessent. sed pocius de die in diē inualescāt. cū nullus deū p eis placare sufficiat Nec digni habeant qui deū p eis orare tenent p̄sbiteri. Hec aūt et alia similia fratres carissimi cū cordis amaritudine in mente reuoluēs Jn animo meo disposui diuino mihi assistente p̄sidio. tractatū modicū de mūdicia et castitate sacerdotū et aliorum clericoꝝ iuxta mei ingenij vires ꝓponere. vt p ea que in eo docētur. possim vos dños sacerdotes ꝛ alios altaris ministros ꝛ p salubria monita inducere quatenus a p̄teritis criminis illecebris loti seu mundati. studeatis de cetero corpora vestra que templū dei esse debēt. ab omni libidine et immūdicia illibata cōseruare. Naz put ayt aplūs prime ad tessalonicenses. iiij. ca. Hec est volūtas dei sctificatio vestra. vt

abstineatis vos a fornicatione. vt sciat vnusquisq; vas suum possidere in sanctificatione et honore. non in passione desiderij sicut et gentes.

¶ Explicit prohemiū in libro de castitate ⁊ mūdicia sacerdotum et alioꝝ ministroꝝ altaris.

Sequitur de diuisione huius tractatus.

PResentem tractatū in tres ptes principales diuidere ppposui In pria ostendā pplures persuasiones. rationes ⁊ auctoritates q; viri ecclesiastici. castitatē et mūdiciā seruare teneant. In scōa vero ostendam in q; varia et magna delictoꝝ genera incidāt ps biteri et alij in ordinib⁹ sacris ꝓstituti qui castitatem et ꝓtinentiā nō seruāt. Et in tercia et finali pte. varias penas subiūgā. quib⁹ tales merito sunt feriendi. Prima vero pars principalis in tres particulas diuiditur. In quarū prima ad probandum seu demonstrandū intentum ꝓmunes rationes adducam. In secūda autem vtriusq; testamenti veteris scilicet et noui rationes. auctoritates et exempla subiciaz. In tercia vtriusq; iuris positiui. ciuilis videlicet et canonici auctoritates et rationes put modici ingenij vires suppetunt eliciam.

Rationes ꝯmunes

Et prima sumitur ex eo q; xp̄us mundiciā semp dilexit.

QVantum ad primum scire oportet. q; illas cōmunes rationes appello. que a neutro iuriū vel testamentoꝝ supradictoꝝ directe sumi videntur. Quarū prima sumitur ex dignitate et mundicia eius. cui cristi ꝓsbiteri seruiunt et eius corpus sanctissimū. in ipso altari consecrant. tractant et recipiunt. Ipse enim et per omnia. semp ostendit se castitatem et mundiciam diligere. vt patet per scripture sancte auctoritates et exempla infra posita. Primo enim antecō humanā carnem assumeret. castum et mundū preconem siue nuncium et angelum suum premisit Johānem videlicet baptistā. quem volens iugiter virginem permanere. ipsum in sue matris vtero sanctificare dignatus est. qui ad pubertatis annos deueniens. ne ad seculares et mundanas conuersando. Leui etiam famine. eius macularetur vita ad antra deserti sacratissima. asperrimā vitam eligēs seipsum transtulit. Nonne etiā dominus noster iesus xp̄us hy-

manam carnem volens assume re. matrem suā ex qua nasceretur virginem esse voluit. ¶Et q̄uis matrimonialis concubitus qui fit sola p̄creande sobolis causa. et immunis sit a peccato p̄pter ipsius matrimonij̄ sacramentū quod ipsum cōcubitum excusat a culpa. ¶Ex tali tamen xp̄us nasci recusauit. carnem suā preciosissimam ex mūda et incorrupta virgine assumens. vt per hoc manifeste nobis demonstraret. virginitatem magis q̄ coniugalem continenciam sibi placuisse. Ipse insup Johannem euangelistam in suum discipulum et familiarissimum amicuz elegit. et ipsum pre ceteris apostolis dilexit eo q̄ mundiciā et castitatez seruasset et virginitatis lylio decoraretur. quem p̄pter hoc ipse dominus specialis dilectiōis prerogatiua insigniuit. et eidem sue veritatis archana lympidius q̄ alijs apostolis patefecit. cum scilicet in sinu domini recumbens vsq̄ ad celum in spiritu raptus fuit. et de ipsius sui dominici pectoris fonte sacro fluenta melliflua haurire meruit. Is etiam propter suā puritatem ac mundiciam quibus tam in corpore q̄ in mente pollebat. genitricis deinde scilicet virginis Marie specialem custodiaz habere meruit. Cum ipse pendens in cruce. ip̄az eidem specialiter commendauit. ¶Idem insup dominus noster post mortem suam. mundiciam se ostēdit diligere. Scilicet de cruce positus. in sudario albo et mūdo involui voluit. et sic inuolutus in monumento nouo z mūdo sepeliri voluit. Math. xxvij. cap. ¶Et post cū ascendit ad celos in ipso die Penthecostes spiritū sanctum supra discipulos suos misit. eo q̄ inuenit eos receptacula munda. Nam si mundi alqui ex eis non fuissent. spiritum sanctum minime recepissent p̄. ut nec digni fuissent recipere Porro ante eius conspectum in celis hij qui cum mulieribus nō fuerunt coinquinati. precipue dicūtur assistere et leticie carmina decātare. Apocalipsis. xiiij. vbi sic dicitur Vocem inquit Johānis quā audiui sicut cytharedorū cytharisantium in cytharis suis. et cantabant canticum nouum ante sedem et quatuor animalia et seniores. ¶Et nemo poterat dicere illud canticum nisi illi centum quadraginta quattuor milia qui empti sunt de terra. Hij sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati. virgines enim sunt. et sequuntur agnum quocunq̄ ierit. Ideo autez in omnibus mūdiciam dilexit. quia mū

dus erat. Vnde Job. xv. In tuo conspectu celi non sunt mundi sed et stelle celi que lucere et splendere videntur. munde non sunt Job. xxv. capitulo. Quapropter merito castitate et mundicia pollere debent sacerdotes qui tam purum ⁊ mundū domini nostri corpus et sanguinem consecrare ⁊ tractare ⁊ alijs ministrare ꝑm sui ordinis gradū instituūtur.

Quod sacerdotes

debent alios mūdare seu lauare Et per consequens debent mundi existere. Et sumit ex hoc alia rō quare in ecclesia positi sunt.

Secunda racio ex eo cō s ueniēter sumitur q ꝓ ſbiteri in ecclesia dei ideo positi sunt. vt aliorum maculas siue peccata derogent. Propter quod necessarium est ipsis ab omni peccati malicia mūdos existere. et precipue a fornicatiōe que corpus maculat et animam Quia qui sordidus est et immūdus. alterius sordes quomō lauare potest seu poterit. Juxta illud ecclesiasti. xxxiij. capitu. Ab immundo quid mundabit quasi dicat nihil Ad hoc autem bene videtur facere illud quod scribit neemie. xij. Et mundati sunt sacerdotes et leuite et mundauerūt populum. ¶ Si enim sacerdotes ex debito sui officij habent alios mundare et a suis delictis ⁊ spurcicijs purgare. Ipi primitus et ante omnia seipsos mundare debent ⁊ sanctificare. vt ipi valeant dignas et acceptabiles hostias pro alienis peccatis domino nostro offerre. Juxta paralip. xxx. Leuite tandem sanctificati obtulerunt holocausta coram deo. et primi Machabeor. iiij. dicitur. Elegit iudas sacerdotes sine macula voluntatem habentes in lege domini et mundauerunt populū. Prius igitur iubentur sacerdotes mundari et sanctificari q̄ ipsi valeāt alios a peccatorū maculis sanctificare siue mundare. Habet etiam ex eadem radice ꝓsbiter pro alienis peccatis intercedere Sz quo modo poterit pro alieno delicto dominū deprecari. quez propria scelera indignū peccatorem efficiunt ad intercedendū mittitur. irati animo ad deteriora ꝓuocatur. Sed dicit Augustinus. Qō plus placet deo rugitus leonis. siue mugitus boum vel grinnitus porcorū q̄ cantus ꝓsbiterorum luxuriancium. Merito autem displicet ꝓsbiter fornicarius domino qui eius mandata ꝓuaricatiōis cōtinencie fidē quā in sue ordinatōis tpe eidez ꝓmiserat. vacuā fecit et irritā Talis

naliq; sicut et quilibet alius in sacris constitutus ordinibus. in sue ordinacionis puro tacite se ipsum alligauit. et ad ppetuam continentiam obseruandā. et ipe miser et infelix. tale votum et tā solemne contemnens. fede et immunde meretrici adherere non formidat. Quomodo poterit ergo talis pro alijs intercedere. qui in tot et tantis delictis dominū irritauit. O q̄ iā stultus et infelix es sacerdos. qui sic deum tuū et creatorem omniū quem in extremis iudicem habere expectas. aduersarium tibi et inimicum p immundam vitam tuam constituisti. Quare non ipsum tibi mitigas. vt pro peccatis populi tui ydoneus precator existas O mēs nanq; presbiteri et maxime qui regimen habent animarū et officij sui debito propeccatis subditorum suorum tenentur exorare. cum ipsi eorūdem oblationibus et elemosinis. vitam suam sustētare videantur. Propter qō prophetа dicit eos aliorum peccata cōmedere. Osee. iiij. Fraudulēter ergo et iniuste decimas et ablationes populi suscipiant qui p alienis peccatis non orant nec orare digni sunt. Et quandoq; orare videantur. tamen in vanū et frustra laborant cum dominus eorundem preces et orationes nō dignet audire. Juxta illud ysaye primo vbi dominus ad ipos immundos et alios indignos sacerdotes sic ait. Cū extenderitis inquit manus vestras. auertam oculos meos a vobis. et cū multiplicaueritis orationem non exaudiam quia polluti estis. Sed lauamini et mūdi estote. Ad eosdem etiam loquitur dominus per os Malachie pphete Malach. primo vbi sic dicitur. Nō est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum. et munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meū in gentibus. et in omni loco sanctificatur. et offeretur nomini meo oblatio munda. quoniā magnum est nomen meum vt dns pollui stis illud dicit dns exercituū.

De dignitate et excellencia sacerdotalis dignitatis Ex qua sumitur alia ratio.

Ercia racio ad intentum nostrū probandum siue suadendum sumi potest ex dignitate et excellencia ordinis sacerdotalis. Qō em̄ dignius est frēs carissimi q̄ summo rerū pditori seruire et ministrare. cui seruire regnare est. cuius rei gracia eius ministr

non serui sed reges appellantur quasi et alios regētes Vñ petrus in sua canonica sic inquit Vos estis genus electū regale sacerdociū ꝛc quasi p hoc innuēs regū ꝛ sacerdotū in personis sacerdotū cōuenire Quid insup est dignius ꝙ dominicū corpus et sanguinē psecrare recipe et alijs ministrare Dic mihi qs est ille rex vel imperator terrenus qui tantā dignā ꝛ excellentem habeat ptātem Nōne queso regalis imperialis ptās est circa terrena et caduca. sed dignitas sacerdotalis circa diuina misteria et archana celestia ecclesiastica quoq; sacramēta versari phibent Quāta igitur differēcia reperit inter tempalia terrestria ac caduca ex pte vna. ꝛ spūalia diuina et celestia pte ex altera. Tāta pfecto distācia fore videt inter ptātem dominoꝝ terrenorū. ac sacerdotalē dignitatē quo vno respectu dignior fore cēsetur ꝙ angelorū ministerium. Nāq; angeli ptātem cōsecrandi siue transmutādi panē et vinum in corpus et sanguinē dñi nunꝙ habuisse creditur Sz nec beata virgo maria. que ꝙuis ceteris apostolis dignior et excellencior existeret Reges insup et alij dñi tpales habēt solum potestatem quo ad hoīm corpora et eoꝝ tempalia et corruptibilia bona. Prebiteri vero supra animas eorū et spiritualia bona sua exercere ptātem. et a nullo ambiguūtur. Hanc aūt potestatē p̄biteri nō solum sup animas adhuc suis cōiunctas corporib⁹. sed etiā supra eas que a ppriis sepate corporibus apō inferos in purgatorio existunt. p̄biteri pñt eorū tormēta suis orationib⁹ et sacrificijs leniari O ꝙ igitur magna est ipsorum sacerdotū ptās que non solū est in terra. ß ꝛ i celo. nec tm supra terrā ß ꝛ sub terra pōt exerceri. Et tm̄ non versat circa hominū corpora vel terrena et caduca bona sed circa aias ꝛ spiritualia ministeria. Et cōtra in ꝙ nō solum in viuentes sed et in mortuos exercet. O igit miser et insane sacerdos qui vitā tuaz voluptuosis actibus polluere non cessas Quare non desinis puerse agere ꝛ sic immūde et luxuriose qui ad tante dignitatis culmen vocatus es. Quare nō adhibes deo creatori et redemptori reuerēciam et honorē qui te ad tātam dignitatē assumere voluit Quare nō honoras eū saltem in ꝙtū hūane tibi vires suppeditāt. vt scz ei⁹ p̄ciosum corp⁹ et sanguinem digne et reuerēter cōtrectes. qui te primo sic honorare voluit vt te in suū ministrum et in corporis sui et sanguinis dispensa-

orem et cōsecratoreu specialiter assumeret Quare in q̄ ipsum diligis qui sic te p̄io dilexit vt animā suā daret p te. et cū opanda salute miror ⁊ mirari nō sufficio Quō audēs coram eius aspectu assistere. et quō tremēs teipsum nō abscōdes qui deū tuū et iudicem cor̄ quo habes de tuis commissis reddere rōnē. sic immūde et irreuerēter tractasti. O q̄ acerbas penas et duros carceres sustinere meruisti quo olim rerum cōditorē in tam vili et fetido corpore velut in horrēdo et abhominabili carcere fideliter reclusisti. Quid inquit rn̄dere valebis. aut quid in excusatiōem allegare poteris dū tua cōscientia tā in grauibus et immūdis onusta peccatis. cor̄ omnib⁹ in tremēdo et finali iudicio denudabit̄. Depone igit̄ dum tēpus. habes hāc magnam peccator̄ sarcinā. laua conscienciā tuā aqua penitēcie dum adest tp̄s penitēdi Recurre p̄sidentur ad eū quē sic immūde et irreuerēter tractasti Jp̄e te nihilominus tā q̄ pater filiū recipiet cū pius sit et misericors et semp ad ignoscendū patus Curre ergo ad eum ip̄e te vocat Jp̄e brachia sua habet extensa vt te ad eū curretem amplexet Pedes habet cōclauatos atq; crucifixos. vt tecū de cetero rem̄eat si tu cū ipso volueris cum cordis et operis mūdicia remanere.

De mūdicia ⁊ dignitate Sāete matris ecclesie. Et qua sumitur ratio quarta.

Vmitur quarta ratio ex mūdicia et dignitate sc̄tē matris ecclesie. quā quilibet sacerdos in sanctā et immaculatā spōsam et p̄iugē assumpsit Et iniciat tale matrimoniū in subdiaconatu. ⁊trahitur vero in diaconatu. et in sacerdotio p̄sumatur Cōueniens aūt vere videtur. vt talis sit sponsus qualis est ipsa spōsa. Sit igitur spōsus. castus. mūdus. et immaculat⁹ in q̄tum hūana sinit fragilitas. cū spōsa sit sine ruga et macula Vñ ad Epheseos. v. ca. dicitur ⁊hāc sc̄z ecclesiā cristus in sanguie suo lauit vt esset sibi spōsa munda et immaculata. et semetip̄m tradidit p ea vt illam sanctificaret. mundans lauacro aque in v̄bo vite vt sit sancta et immaculata. ¶ Fatui igitur et insani sacerdotes fornicarij qui huius sacratissime sponse copula cōtempta. et eius abiecta dilectione. aliam sibi querūt copulare coniugem Et q̄ feditis et immūdis suarū meretricū gaudēt amplexibus. nec huius speciosissime dñe sancte videlicz ecclesie

iocūdum et suauissimum attendunt consorcium. que tam pulchra et decora atq; speciosa est. vt rex et dñs omniū iesus xp̄us ipsam voluerit in coniugem siue sponsam assumere Quō audes igit̄ o sacerdos infelix huic tāte et tam nobili et excellēti dñe illudere. et qualiter nō verreris huic summi regis spōse que te in suū specialē ministrū assumere dignata est. eā quā eidem p̄misisti fidem irritā facere. Quō insuper audes fedidū ⁊ impudicū amorē vnius impudēdissime ac immū de meretricis huius tante et tam digne ac excellenti dñe amori suauissimo p̄reponere O q̄ ceca fatuitas et fatua cecitas hui⁹ sponse venustissime amorem dulcissimum spernere et viliss̄ime seip̄m coniūgere meretrici. O q̄ magna vesania magis dyabolo q̄ deo et eccl̄esie siue sponse complacere Dicit enim glosa sup̄ leuiticum Quid licet dyabolus super oīa peccata gaudet maxime tñ fornicatiōi congaudet. et p̄cipue in sacerdotibus et religiosis qui sunt altaris ministri.

Qū p̄sbiteri debēt spūali generatiōi īt̄ēdere tnō carnali. Exq̄ sumitur alia racio

Lia p̄t assumi racio
a ex eo q̄ sacerdotes hñt ex debito sui gradus vel ordinis. spūali intēdere gnatiōi cū spūales et nō carnales esse debeāt Cū nō ßm carnē sed ßm spiritū viuere teneant Qz iuxta apostoli dictum ad romanos. viij. capi. Qui in carne viuunt deo placare non possunt. Vtj autem dicūtur in carne esse. qui secundū carnem operātur. Carnis vero opera sunt. fornicatio. immundicia. ⁊ impudicicia. Ad gallates. v. ca Que quidem opera nunq̄ debēt in p̄sbiteris et alijs altaris ministris inueniri. Quia vt dictuz est supra. ipsi debent deo placere cum habeant pro alienis peccatis intercedere et inter deū et peccatorem mediatores existere. Vnde ad hebreos .v. dicit. Omnis pōtifex id est sacerdos ex hominibus assumptus p̄ hominibus p̄stituitur In quib⁹ que sunt ad deum vt offerat ea et p̄ peccatis Quapropter ipsos monet beat⁹ Jacobus ad mūdiciā in sua canonica primo dicēs Mortificate mēbra vestra que sunt sup̄ terrā fornicatiōem et immūdiciā libidinez ⁊ cōcupiscēciā malā semp propter que venit ira dei in filios incredulitatis.

De vnctiōe sacerdotū in sua ordinatiōe. Ex qua sumitur alia ratio.

Otuit ꝓgrue sumi alia
p ratio ex sacra vnctione
quã ipsi ꝓsbiteri in
sua ordinatiõe accipiũt. Vngũt
eñ eorũ manus ex oleo sancto et
crismate sacro. et hec fit mistica
ratiõe Nam p oleum. cõsciencie
nitor designat Quia p̃sbiteri de
bent mundiciã et nitorem ꝓsciẽ
cie in se habere. quã p fecto quo
uismodo habere nõ valẽt si libi
diosis ac vilibus et lasciuis sua
rum concubinaꝝ amplexib⁹ vel
aliarũ similiũ se dampnabiliter
immisceãt Quis eñ asseret mũ
dam habere conscienciã qui licet
forsitan videañ qñq; sua pccã
cõfiteri. fomentũ tñ et occasiõez
ipsius fornicatiõis et immũdicie
suas vicz cõcubinas a se nõ abi
ciunt p qõ arguũtur delinquen
di volũtatez ac ꝓpositũ retinere
z in suis malis ac puersis volup
tatibus spiritu maligno ꝓcurã
te qõ doleẽter refero laudabiẽ p
manere. ¶ Per crisma quod fit
ptim ex balsamo qõ est suauis
redolescẽtie. designat odor bone
fame quã pre ceteris debẽt habe
re p̃sbiteri. cũ ipsi suis subditis
et alijs bonoꝝ operũ exñ ꝓbere
et eoꝝ vita sit alijs regula et ex
emplar ꝑm que habeant in via
mãdatoꝝ dei recto tramite gres
sus ad dñm dirigere. ¶ Sed q̃d
fratres carissimi queso ipsorum
p̃sbiteroꝝ vitã magis diffamat
atq; denigrat et maculat. q̃ im
mũda sordidarũ mulierũ cõuer
satio et mutua cohabitatio que
mores et vitã hoim sibi pariter
cohabitãciũ. graui dilatãt infa
mia. Quid eñ vilius et quid ma
gis sordidius q̃ porcoꝝ more. lu
tosis et libidiosis amplexib⁹ dele
ctari. Quid insup fetidius q̃ im
mũdis meretricib⁹ diuino timo
re postposito. et cõtra sui grad⁹
et ordinis ꝓfessionem execrãdo.
et nephãdo ꝓcubitu dãnabiliter
cõmisceat. Quõ poterit in hijs
esse bone fame redolencia. in qui
bus tot et tam manifesta repe
riuntur infamie et cõuersatiõis
inhoneste insignia Si igit fra
tres dilectissimi cupitis habere
redolẽciã bone fame et misteriũ
crismatis sacri quo man⁹ vestre
ordinatiõis tpe fuerunt delinite
specialiter regere satagite vos ab
immundis et libidinosis carnis
voluptatib⁹ in q̃tum sinit hu
mana fragilitas puros et im
munes conseruare.

Rationes veteris

testamẽti. Quarũ ꝓma sumit
ab esu agni paschalis.

Expeditis supradictis
e cõmũibus rõnib⁹ po
sitis siue adductis ad
demõstrandũ p̃sbiteros et alios

altaris ministros: mundiciam mētis et corporis seruare debere. Postea cōuenit accedere od ostēdendū idem illud p ratiōes autoritates. et exempla taz veteris q̄z noui testamenti. A veteri primitus inchoādo. Juxta cui⁹ ritū filij israhel in memoriam liberatiōis sue de egipto. singulis annis. agnum paschalem edere ꝓsueuerunt In cuius esu p̄cepit eis dñs per Moysen aliquas ceremōias ob seruare que ponūtur. exo. xvi. ca. In quas spēaliter p̄cepit ꝓmedēcium lūbos accingi. Per hec denotādo q⁹ hij qui immaculatū agnū corpus sz dñi nostri yhesu cristi verū et viuū digne directe et put decet volūt assumere. lumbos suos tā mentis q̄z corporis virtute castitatis et cingulo ꝓtinencie debēt accigere. Et p̄cipue illi qui ipsum agnū immaculatum habēt ex sue dignitatis ꝙ officio dieb⁹ vel saltē ebdomadis singulis cōsecrare tractare et recipe Haz per esum illius agni typici veteris testamēti. designatū fuit et figuratū sacrosanctū altaris sacramentū. In quo ille bñdict⁹ virginis marie fili⁹ qui est agn⁹ sine macula quottidie p nostra salute et p peccatis nostris. deo patri omnipotenti. nobis etiā in reconciliatiōem offert. Hic est em ille idem agnus quē Johannes baptista digito demōstrauit dicens. Hic est agnus dei qui tollit peccata mūdi Est etiā ille quem idem iohānes licet mūdus et immunis ab oñi peccatoꝝ macula et in vtero sctificatus fuisset. cū ipe ab eo baptizari vellet iure ipsas baptismalis fluminis vndas ꝓpter sui dignitatē et mūdiciam infinitā ꝓtingere nō audebat. sed tremēs voce magna clamabat. sanctifica me saluato⁹. Est inq̄ ille agnus mansuetus qui in ara crucis vt nos a perpetua dampnatōe eriperet. tanq̄ verā et immaculatā hostiā seipsum offerre voluit. vt nobis perpetuā vitā ꝓdonaret Ipse in eius dez crucis patibulo crudelissimā ac ignominiosam mortem subire non recusauit.

Psl. Jesu

Quō dominus dedit

dit precepta moysi. Et quo alia racio sumitur.

Jdetur sumi alia ratō
v siue psuasio ex hoc qđ
legitur. exo. xix. ca. Cū
em dñs vellet moysi dare p̄cepta in mōte synai. et ob hoc iussisset eum in montē surgere. populum p̄cepit in mōtis pede stare. quē etiā vlterius ꝓgredi vetuit. Et quia popul⁹ ipse ad illū sctm mōtem magis solito approximaturus erat vt diuina mādata re

ciperet Jussu eos dñs p moysen a suis pprijs vtorib⁹ abstinere per triduū vt liberi⁹ valerēt deuotioni et eorūdem mādatorū susceptiōi intēdere. ¶ Si igitur fratres carissimi illis fuit ppriarus ac legaliū cōiugum vsus ad certum tpūs phibitus cū tñ phas erat eisdez pmisceri et hoc vt puriori et mūdiori aīo ad dñicum montem accederent et mandata legis reciperent. quantomagis debent abstinere presbiteri ab illicitis et immūdis voluptatib⁹ et a suaz cōcubinarū nephādis amplexib⁹ cū qb⁹ semp nephas est eis se cōmiscere. qui tñ nō tm ad montem dñi immaculatū in quo habitat habēt accedere. sed qō multo dignius est ac excellencius scōm suā pfessiōem eiusdez dñi corpus et sanguinē cōsecrare tractare ac alijs ministrare. Scitis em fratres carissimi vel saltē stare debetis. q̄ ille bñdictus dei filius cui⁹ p̄ciosum corpus in sacris altaribus cōsecratis ac tangitis. Ipse est ille idem qui ꝑ nubem suo moysi in mōte synai visibiliter apparuit israhelitico q̄z populo suas leges sua quoq; p̄cepta ac mādata tradidit. et tradita inuiolabiliter ꝑuari p̄cepit Quō ergo audēt ad ipsum accedere cōsecrātes. cū suis non cessant immūdis focarijs maculari Quare nō timent diuinū iudiciū ymmo et subitaneā dñi vltionez cū ipse dñs dicat de sacerdotib⁹ qui ad eūdem mōtem synai cū populo israhelitico debebant accedere exo. xix. Sacerdotes quoq; q̄ accedūt ad dñm sanctificent ne p cuciet eos dñs. Ad qō etiaz satis cōcordare videt illud qō scribit. Leuitici. xxij. ca. vbi sic dicit Dic ad filios leui Omnis hō qui accesserit de stirpe vestra ad ea que cōsecrata sunt et que obtulerunt filij israhel deo suo in quo sit immūdicia. pibit coraz deo suo.

De labio eneo qō

fecit moyses. A q̄ sumit rō talis.

Osset insup psuaderi p ecclesiasticos viros et precipue sacerdotes et alios in sacris cōstitutos. ptinē ciā seruare debere ex hoc exo. xxx. dicitur de labio eneo. Nā postq̄ moyses iuxta p̄ceptum domini perfecit tabernaculum federis. dominus ordinauit z q̄ iuxta altare tabernaculi fabricari faceret labium eneum id est vas apertū et perspicuū ad lauandum vt sacerdos Aaron et eius filij dū vellent. ad altare dñi accedere ad offerendum domino sacrificium. prius lauarent pedes et manus et mundi et immaculati in conspectu domini assisterēt. Per qō

clare inmulꝫ q̄ sacerdotes et alij altaris ministri noui testamenti non debent ꝓut indigni sunt ad altare accedere nisi mundi et immaculati tam mente et corpore existant ⁊ debent priusq̄ accedāt ad tantum misterium. in labio eneo id est in fonte lacrimarum pedes et manus lauare vt per pedes interiores affectus inordinatos et per manus exteriores opatiões intelliguntur.

Qō ꝯm legē moysaycam sacerdotes et leuite veteris testamenti mundiciā seruare tenebanꝫ ⁊ ex quo sumiꝫ rō talis

Vmitur insup alia ratio ex mūdicia sacerdotum et leuitarū veteris testamenti. ad quā iuxta diuina precepta tenebantur. vt per sequentes autoritates ostenditur ⁊ primo leuitici. xv. capitu. vbi sic dicit Dicit dominus ad filios leui Docebitis filios vestros vt caueant immundicias et nō moriantur in sordibus cum polluerint tabernaculum meum quod est inter eos ⁊ eodem libro. xix. capitulo iubet eos dominus sanctos esse ⁊ dicit Sancti estote quoniam ego sanctus sum dominus deus vester ⁊ xxi. cap. dicit dominus loquens de ipsis sacerdotibus Incensum eñ domini panes dei sui offerēt deo sancti erunt. Per hanc autē santitatem nihil aliud intelligimus q̄ corporis et animi continenciā siue mundiciam Item in eodem capitulo dicitur. Dicit dominus ad moysen Loquere ad Aaron. Homo de semine tuo qui habet maculam. non offeret panem deo suo. nec accedat ad ministerium eius. ¶ Sed que est maior et turpior macula fratres carissimi q̄ libidinosa voluptas que corpus maculat et animaz. Nā secundum dictum apostoli Alia peccata solū sunt peccata in anima Qui autez fornicatur. in animam non tantum sed et in corpus suum peccat. ¶ Si igitur in veteri testamēto sacerdotes iussi sunt castitatem et mundiciam sanctitatēq̄ seruare qui de sanguine hyrcorum vitulorum et aliorum animaliū domino deo oblationes offerebant et sacrificia. quantomagis ⁊ quanto pociori ratione mundiciā seruare tenentur noue legis ministri qui verū corpus et sanguinē dñi nostri ie su cristi. veram viam et immaculatam hostiaz in sacris offerunt altaribus. Qui enim a vobis quottidie in altari consecrat ipse est summi dei patris filius eidem ꝓsubstancialis coeternus qui est in potentia dignitate et

magnitudine infinitus. Ipse est virginis gloriose filius qui cooperante spū sancto in eius vtero conceptus in nostre carnis substācia huic mūdo apparuit Et qui tandem p nobis peccatoribus in cruce pendēs. mortē subiit corporaliter. quicq tercia die a mortuis resurgēs seipsum suis discipulis manifestauit. Et cū eos p aliqs dies in doctrina sua instruxisset ascendit in celū et sedet a dextris dei. et in fine temporū vēturus est iudicare viuos et mortuos.

Quod dñs in veteri testamēto pcepit animalia que sibi offerebant esse munda. Et quo sumit ratio alia.

Conuenienter sumitur c alia persuasio ex hijs que in veteri testamento statuūtur a dño circa animalia que sibi offerebātur et sacrificabant. que etiā mūda et immaculata fore voluit. Vñ leuitici. xxij. ca. dicit sic. Qui obtulerit oblatiōes suā vel vota soluēs vel spōte offerēs tā de bob⁹ q̄z de ouib⁹ vel capris. illud immaculatū erit vt sit acceptabile coram deo. Et deutronomij. xvij. ca. sic ꝺr. Nō ymmolabis dño boue aut ouem vbi sit macula aut quid q̄z vicij. q; abhominatio est dño deo tuo ¶ Circa que animaduertite fratres dilecti Si dñs q̄ sine macula est voluit in antiquo testamēto ea que sibi offerebant animalia. mūda fore et sine macula qđ ratiōe potiori in pbiteris et alijs altaris ministris noui testamenti debet esse mētis et corporis mundicia que p carnis maceratiōez et alias seipos debēt p peccatis populi pprijs tanq̄ hostiā mūdā t immaculatā dño deo suo offerre Et qui etiā adhuc diuina dispositiōe vocati sunt vt pciosissimū corpus et sanguinē dñi in sacrificiū tamq̄ hostiā mundā et immaculatā oīpotenti deo offerant et immolēt Ad memoriaz etiā huius adducit. q; dñs in veteri lege iussit eū qui semel pollut⁹ erat. extra castra israhel vsq̄ ad vesperā eici. nec dign⁹ erat templū dñi intrare donec sctificaret Vt leuiti. xv. capi. legit Quāto magis a templo dñi et sacratissimo corporis sui sacramēto priuādi sunt atq̄ ppellēdi. q quotidie venerijs actib⁹ et immūdis et nephādis cogitatiōibus polluunt Cuiusmōi pcipue sunt hij infelices pbiteri qui pprie salutis immemores. focarias et immūdas pcubinas tanq̄ vxores suas pprias in suis domib⁹ retinere non verētur.

Quō pbiteri testa

menti veteris vicis sue tpe abstinebant a ppriis et legalib⁹ vroribus. Ex quo sumitur alia ratō q⁹ debent esse mundi.

Lia cōsequēter subiungit rō sumpta ex hoc q⁹ in veteri testamēto sacerdotes qui tpe vicis sue. i. ebdomade in tēplo ministrabant. nō pmittebant ſm ritū legis sue ab eodē tēplo discedere illo tpe vicis durāte. Nec phas sibi erat legitie vroris sue p̄sortio frui vt habet de zacharia Luce. ij. Et hoc ideo sic statutū erat. vt liber⁹ ac mundius valeret talis sacerdos diurnis ministeriis intēdere officijs vicis ac sue finito tpe pprie p̄iugis vsus sola pcreāde sobolis cā eidē pmissus erat. Quia ex nulla tribu p̄terq⁹ de semie Aarō ad sacerdotiū nullus pmittebat accedē. Quātomagis igit̄ sacerdotes noue legis. ptinētiā ac pudicicię ex die ordinatōis sue tenētur obſuare Q̄libz vel sacerdociū vel ministeriū sine successiōe est Et qui dieb⁹ singulis diuinis misteriis interesse debēt. Nec p̄terit dies q̄ sacrosctis diuinoz sacramētoz misteriis vacare non debeāt que longe digniora sunt.

¶ Porro in veteri testamēto. sacerdotes z leuite. nō vtebātur cōiugib⁹ sortis. ſ et viduas vel impudicas accipere. vt v̄gines dūtaxat pcreāde plis cā erat phas eis accipe Le. xxi. Sicut hoc sic ordinatū fuerat ppt̄ sue dignitatis honorē Q; vt ibi subiūgit̄ ipi p̄secrati sunt deo. z p pccis populi hñt offerre. A fortiori igit̄ ratōe sacerdotes noue legis quib⁹ etiā cū v̄ginib⁹ matrimōialiter p̄iūgi nō licet Juxta sancte matris ecclesie ordinatiōem. dñt ab immūdis et coruptis meretricibus et concubinis abstinere ppter sue dignitatis et sacerdotalis ordinis eximiā dignitatem.

Quomō in veteri testamēto illi qui depūti erāt ad portādū archā federis mūdiciā ſuare debebāt. Ex q̄ sūit alia rō.

Ilencio preterire nō cōuenit q⁹ hij qui de gñe leuitico deputabantur ad portādū et custodiēdū archā federis dñi. anteq⁹. ipam auderēt ptingere mūdabant̄ z sctificabātur ad portandū et custodiendū Vñ primi regū. vij. ca. ỽ. Sctificauerūt Eleazarū vt custodiret archā dñi Et primi palip. xv. ca. ỽ Sctificati sunt sacerdotes et leuite vt portarent archam dñi. Quātomagis igit̄ frēs carissimi sctificari dñt noue legis sacerdotes q̄ verā z nō figuratiuā archā sanctā videlicet ecclesiā et fidem catholicam habent custodire et

portare. Tunc aūt ab ets deferri dicit. cū ipsi euangeliū domini alijs et doctrinā catholicā predi cant tam verbo doctrine q̄z ex emplo bone vite. Et quod longe dignius est ipsi habēt dominicū corpus cōsecrare et alijs deferre ac ministrare ¶ Quapropter cō tinenciam ac castitatē siue mun diciam tam mentis q̄ corporis seruare debēt. et seipsos sanctifi care vt digne ac reuerēter valeāt tantū sacramentū cōtingere Si em̄ arche moysaice baiuli et cu stodes sanctitatē seu mundiciā habere iubebantur ꝓpter ipius arche vel cōtentorū in ea digni tatem. Nōne queso ratione poci ori ad idipm merito tenent cor poris et sanguinis dñi baiuli ac ministri. Archa nāq; supradicta in se dignitatem vel excellenciā habere censebat ꝓpter tabulas moysi et virgā Aaron que in ea reposita fuabātur. que pfecto ad sacrū altaris sacramentum cōpata. paruā ac modicā habe re iudicantur excellencie dignita tem. Quid em̄ dignitatis habe bant iste tabule nisi quia digito dei scripte dicebant quem in hoc altaris misterio realiter adesse firmiter credimus Jn virga aūt Aaron q̄d erat preciosi atq; mag nifici nisi ipse Aaron ea median te plena signa et mirabilia opa tus fuerat. que tm̄ fiebant ei sola virtute et potencia qui in hoc al taris sacramēto per ipius noue legis ministros mirabiliter cōse cratur. Porro ad presentē corro boiandā rationē cōuenienter in duci poterit id quod ỹr ysaie. lij. Mūdamini qui fertis vasa dñi Per que ỹba idez ꝓpheta diuino tamen iussu hortabat veteris le gis sacerdotes et alios tēpli mi nistros. ad carnis mundiciā ser uādā. eo q̄ de p̄senti essent ad de ferendū et tractandū vasa tēpli. in quib⁹ sez sacrificia deo offere bant ſm̄ legis siue ritū et obser uanciā. Per que a fortiori mani feste suaderi pōt. nostre noue le gis sacerdotes ⁊ alios altaris mi nistros. corporis et animi casti tatem et mundiciā obseruare de bere. cū ipsi ferūt et ꝓtractāt illa sctā et p̄ciosa vasa. in quib⁹ p̄cio sum xp̄i corpus et sanguis pro pccis nr̄is deo patri quottidie vi ctimant. Et si hij qui sup̄dicta deportāt vasa. ad ptinentiā sunt astricti. Pensate frēs carissimi et diligēti animo ꝓpendite. quanta mētis et corporis mūdicia polle re dñt hij qui nō tm̄ ipsa dñica vasa quottidie ptingere ⁊ deferre hñt. sed etiā ipm̄ p̄ciosissimū ac sacratissimum xp̄i corpus q̄ de beata maria virgine natū est et conceptū pfecrāt. manib⁹ ptin-

gunt. ore recipiunt. et tandem in suo corpore reponũt. O q̃ sancte et mũde viuere debem⁹ q̃ ad hoc p dñicaz graciã sum⁹ vocati. vt tã pꝛecioſum theſaurũ deũ ſcz et ſaluatorẽ noſtrũ in nr̃i fragilis corꝛoris ſudario inuoluimus.

Quõ dauid et pueri ei⁹ bñdictũ panẽ comederũt eo q̃ a mulierib⁹ mũdi eſſent Et hoc ſumitur alia ratio.

c St inſup alia rõ digna relatu. que ſumit̃ ex quodã pꝛimi libri regũ xxi. ca. poſito. Cũ em̃ fugeret dauid a facie Saul qui ip̃m inuidia p̃ſequebat̃ et veniſſet cũ pueris ſuis in vrbe ad ſacerdotẽ Abimelech. et immani fame grauerent̃. pecijt ab ipo ſacerdote. ſi panẽ vel aliud ꝓmeſtibile haberet quo ſibi ⁊ pueris ſuis in tãta famis vehemẽtia ſubuenire poſſet. Qui rñdit ſe panes laycos nõ habere ſed tm̃ panẽ ſanctum Iſte aũt̃ panis ſctũs. ſolis p̃ſbiteris in eſum fuerat aſſignat⁹ ſic q̃ de eo laycis ꝓmedere phas nõ erat. Nihilomin⁹ tm̃ idem ſacerdos attẽta famis neceſſitate qua Dauid et ei⁹ comites p̃mebant̃. eoſdem panes ſupꝛadicto veſci p̃miſit ſi a mlierib⁹ mũdi erãt Et cũ ipe Dauid de hoium mũdicia ſciſſitat⁹ eſſet. Rñdit dauid ipos eſſe a mulierib⁹ mũdos. nec eoꝝ vaſa in via fuiſſe coinquinata. Quapꝛopter meruerũt de manu ſacerdotis ſctm̃ panẽ accipere et mãducare. Ecce igit̃ q̃liter pueri dauid ſi a mulierib⁹ mũdi nõ fuiſſent. indigni reputabantur ad eſuz panis ſcti ſiue bñdicti Quã tomagis igit̃ aliq̃s pꝛhibend⁹ eſt ab eſu agni immaculati corꝛoris ſcz dñi nr̃i ieſu xp̃i. ſi mulierũ cõſorcio maculat⁹ exiſtat. Quappter frẽs cariſſimi merito dñt ſacerdotes abſtinere ſe ab immũdis et voluptuoſis mulierũ amplexib⁹ qui hũc immaculatũ agnum et panẽ ſanctiſſimũ. panez in q̃ angelorꝝ hñtem oẽm ſpiritualez ſuauitatẽ. ꝓfecrate tractare et mãducare et alijs miniſtrare. Ve igit̃ et ve iterũ hijs miniſtris et infelicib⁹ ſacerdotib⁹ qui ſui ſacratiſſimi ordinis dignitatem nõ attendũt. filium ẏgnis deũ et hominẽ tam inhoneſte et irreuerẽter tractare nõ formidãt

Sequũtur auctoritates ſũpte ex li. pſal. Dauid ad p̃bandũ mũdiciã ſacerdotũ.

c Vm in libro pſal. plures ſint auctoritates. et quib⁹ poterint ꝓuenienter ſumi rõnes ad demõſtrãdũ q̃ p̃ſbiteri et alij altaris miniſtri ꝓtinenciã ſiue mũdiciã ſer

nare tenent ad ipas vel eoꝝ aliꝰ huic pagine inserendas. stilꝰ iuriꝰ applicare licet Et prio qđ occurrit illud qꝰ ad nrm ꝓpositꝰ ponit in illo psal. Dñe qs habitabit Vbi ꝺr q ille est dignus habitare in tabernaculo dñi vel in mõte suo. qui ingredit sine macula Et dico tabernaculum vel mõtem dñi Illã sctãz ⁊ celestẽ ciuitatẽ in qua dñm cũ sctis ⁊ angelis suis habitare credimus. ad quã ipi ꝑsbiteri ex debito sue vocatõis hñt et alios dirigere. illis scz viã demõstrãdo. q̃ nihil aliꝰ est q̃ diuinoꝝ ꝓceptoꝝ obseruãcia. Hãc em̃ tenent ipsi ꝑsbiteri vbo doctrine et exemplo bone vite alijs demõstrare. quare debẽt inter ceteros mentis puritate et mundicia vite pollere et ingredi sine macula. Et ꝑm maiorem exꝓsitiõem per tabernaculũ intelligere possum⁹ eccleſiã in qua vel sibi ministrare vel habitare dignus non est nisi qui ingredit sine macula. Ad id igit sunt indigni nostri tpis sacerdotes qui libidinosis et immũdis actibus vitam ꝓpriam inclinare nõ cessant Quõ enim tales digne portant benedictũ dei filiũ manibꝰ et ore contingunt. quem ꝓfecto angeli et omnes sancti laudare non sufficiunt. Et etiam quem sanctus baptista Johannes vt supradictũ est tangere non audebat. Et quem insup sanctus moyses dum in rubo ardenti eidez apparuisset appropinquare cõformidabat. qui dum eundem videre meruisset. cũ magna deuociõe et corꝑis mũdicia a ꝓpria etiã abstinẽdo vxore seu cõiuge p. xl. dies. eo q dñm videre meruisset ieiunauit. Sic ergo patet fratres carissimi q nullus est dignus in ecclesia dei habitare vel in eius sancta ciuitate et celesti palatio quiescere Juxta supradictã auctoritatem nisi qui sine macula ingredit. Nã et ꝑm aliã auctoritatem psalmi Illi dicunt beati. i. beatitudie ꝑpetua digni. qui sunt immaculati in via psalmo. xviij. In via autem beatitudinis esse debent. q̃ diu in hac lacrimarum valle habitamus in qua si mundi et immaculati viverimus. ad superne beatitudinis gloriam donante altissimo perducemur. Sane psal. xviij. legit q lex domini est immaculata Quapropter bene congruũ videtur q eiusdem legis professores et ministri videlicet sacerdotes qui ipsam legem debent predicare et ministrare. mũdi et immaculati existant. Item psal. xxvi. dicitur Nouit dominus dies immaculatoꝝ. et hereditas eorum ineternum erit. Ad quam

quidem hereditatem p̄cipue sunt vocati ecclesie sancte ministri. p pter qō et cleri vocā̄tur et appel lan̄ sic dicti a cleros grece quod est sors latine. quia in sortē vel in hereditatē dn̄i sunt electi Ad quā̄ puenire nō merenᵗ nisi iuxta su prādictā̄ autoritatē immaculati fuerint. Si en̄ vitā̄ suā̄ feditis et immūdis fornicatiōibus macu lauerint. suis scz impudicis for nicarijs vel alijs q̄buscūq; muli eribus adherēdo. hereditate do minica seipos indignos p̄stituūt et clericoz nomē amittentes. ad miserabilē cōfusionem pducunt Quapropter orabat sctūs pphe ta Dauid. cordis mūdiciā a dño postulās. dū in psalmo dicebat Cor mundū crea in me de⁹. Jn sup dn̄s per os ipsi⁹ Duid pphe te innuit. q̄ ad ei⁹ ministeriū nō vult alios assumi nisi sint mun di et immaculati. vt pt̄z in psal. centesimo vbi dicit Ambulās in via immaculata hic mihi mini strabit Si igit̄ alios ad ministe riū dn̄i per sacerdocij gradū af fectat. p̄ius studeat castitatē et mūdiciā imitari. alias en̄ dign⁹ non est minister dn̄i nuncupari Jnsup possent ad nostrū p̄sens ppositū. plures alie autoritates tā de libris salomonis q̄ pphe taz adduci. quas breuitatis cau sa pertrāseo. ad autoritates racio nes et exempla noui testamenti stilum nostrū applicādo.

Sequūtur ratōes

sumpte ex nouo testamēto Qua rū p̄ima sūmit̄ a x̄po qui sacer dotis officium exercuit.

Ost ratiōes et autori
p tates que ex veteri te
stamēto sumuntur ad demōstrandū p̄sbiteros et cete ros altaris ministros p̄tinētiaz et mundiciā seruare debere Nūc iuxta p̄missa trāseamus adidip sum ostendendū p ratōes sump tas ex nouo testamēto Et quidē occurrere videt̄ qualiter dn̄s no ster ihesus x̄ps in nouo testamēto sacerdotis officiū p̄im⁹ oīm dig natus est exercere. qui scz in cena cū suis discipulis recūbēs. sacra mentū p̄ciosissimū corporis sui et sanguinis. mirabit̄ instituit z eisdez ministrauit Cū quā̄ta vo puritate et mūdicia. ille bn̄dict⁹ saluator noster. suprādictū instituerat sacramentū. intellect⁹ hu manus capere nō pōt. Quia tā sctitatē et mundiciā nos qui eius dem sacramēti ministri et dispē satores sumus inc̄tū nobis pos sibile est imitari debem⁹ Nā ipe nobis exemplū dedit. vt quēad modū ipse fecit. sic et nos facia mus Jpe insup dn̄s noster ihe sus summi saterdotis officium

exercuit. cum per ꝓpriū sanguinem introiuit in sctā sanctoꝝ et semetipm obtulit immaculatū deo viuenti Ad hebreos. ix. ca. Si igit fratres carissimi seipm immaculatū ipe immaculator obtulerit deo patri qui ipm immaculatū offerre deputant sez ꝑ sibi teri debēt ipsum immaculati offerre. ¶ Posset cōuenienter sumi alia ratio ab eo qđ dictū est supra de beato Johanne Baptista. qui cū quis mūdus esset ab omni scelere et in vtero matris sctificatꝰ tm cum xps saluator ab eo in iordane baptisari voluisset. tremebat nō audens sanctū dei vertice ꝓpter sue dignitatis magnitudinem ꝓtingere Quātomagis vos qui eius corpus sacramentū sacratissimū et sanguinē pciosum in ipso sacro altaris misterio nō solum tangemus sed etiā consecramus et māducamus et bibimus tremere et timere debemus qui nō sumus in vtero sctificati vt iohānes. ß in peccatis ꝓcepti et nati et in pccis quottidianis viuētes. ¶ Et ob hoc fratres carissimi debemꝰ nos iuxta vires possibiles disponere ad ipsaz mūdiciā seu castitatē obseruandā. vt digne valeamꝰ tm ministerium adimplere. Sumit etiaz alia rō vel suasio ex eo qꝺ in euāgelio de beata maria magdalena legitur Nam licet dns noster ihesus xps ipsam ꝓ ei⁹ ꝓuersiōem amore speciali dilexerat adeo vt in domū suā se hospitalitatis causa qnqz reponeret. tn qꝺ diu ipsa in peccatis suis et ꝑcipue in carnis illecebris quib⁹ vitā ꝓpriā maculauit dyabolo suadēte pstitit. in domū suā minime introiuit. ymmo nec ei⁹ bndictos pedes tāgere meruit et eos suis lacrimis lauare. capillis tergere donec de ꝑteritis suis culpis penitens ꝓ cordis cōtritiōnem et peccatoꝝ displicenciaz. eorūdem remissiōem apud dnm meruit obtinere Naz prius qꝺ in domū symōis ad vngendū pedes dni accessisset. ipsa pecā sua corde cōtrito. lacrimarū a fluencia deplorauit per qđ eoꝝ remissionem meruit impetrare. Per hoc autem instruimur qꝺ illi minime digni sunt sacratissimū domini corpus in altari cōtingere. qui in suis peccatis et precipue in criminis illecebris vel eorūdem ꝓposito dānabiliter pseuerauerint. cū in ipso altari tractetur et conficeretur ille idem quē illa benedicta magdalena in domo sua post eius cōuersionē et emendatiōez. hospitalitatis gracia recepit. et ei⁹ lauare pedes et rigare meruit.

Quō xps cū suos discipulos misisset ad predican-

dum. cõmendauit eis cõtinenciã Ex quo sumit alia ratio.

Currit alia ratio quã tacere nõ oportet Nã cũ xp̃us a mortuis surrexisset. et discipulos suos iam effectos p̃fiteros ad predicandũ suũ euangeliũ per vniuersum orbẽ destinasset. iesus ipsis principaliter duas virtutes p̃mẽdauit quib⁹ eos ornari voluit. Prudenciã scz serpentinã et simplicitatem columbinã per quã p̃tinẽciã corporis. et mẽtis sanctitatez et mundiciã intelligebat. put alibi denotabit dicẽs. Sint lumbi vestri p̃cincti cingulo scz et virtute p̃tinẽcie quã debẽt episcopi et alij p̃fiteri obs̃uare ꝛ alijs obseruandam p̃dicare. cum ipsi apostolor̃ loca et aliorũ discipulorum dñi in ecclesia dñi dei obtineant Turpe namq; esset et rep̃hensione dignũ si ipsi qui alios a peccatis habent renouare et in moribus et in virtuosis operib⁹ instruere. varijs peccatorum laqueis inuoluerentur. Quia cui⁹ vita despicitur. eius predicatio quoq; cõtempnet. Et iuxta Cathonis sentenciã Turpe est doctori cũ culpa redarguit ipsum. Curate igitur fratres carissimi immaculatã vitã ducere vt digni efficiamini ceteros in bonis operibus instruere. exẽ sequẽtes summi doctoris iesu xp̃i q̃ cepit facere. postea aũt docere Et illi⁹ apostoli sui pauli qui cum alijs p̃tinenciã seruandã p̃dicaret. ei⁹ corpus a carnis voluptatib⁹ coercebat. Vt patet. i. ad corint. ix. vbi sic dicit Castigo corpus meũ et in seruitutẽ redigo. ne cũ alijs predicauerim ipse reprobus efficiar. Preterea de eisdem aplũs loquitur. Q̃ post q̃ ipsi sacerdocij dignitatem receperint. a suis ꝓp̃ijs vxoribus abstinuerint ꝛ hoc ꝓp̃ sacerdotalis ministerij dignitatem Et tamẽ vetidũ nõ erat in primitiua ecclesia sacerdotes ꝛ ceteros altaris mistros cum suis legalibus vxoribus immiscere. Quãtomagis igit̃ fratres dulcissimi sacerdotes et alij in sacris ordinib⁹ ꝓstituti. nunc debẽt a ꝓcubinis et focarijs mulierib⁹ abstinere. Quib⁹ iuxta canones sanctor̃ patrũ matrimoniales ampler⁹ sint ꝓhibiti.

Quõ oratiõis tpe

debẽt layci abstinere a ꝓp̃ijs vxoribus A quo sumit̃ alia ratio.

Vmit̃ alia ratio ex autoritate apostoli prime ad corin. vij. circa principiũ vbi ipse apostolus scribens corintheis sic inquit abstinete ad tempus vt vacetis oratõni ¶ Ex qua q̃dẽ autoritate sumit̃

euidens argumentū q̄ crimina
le cōmerciū aliquē impedit et ab
strahit ab oratiōe et diuinoꝝ cō
templatiōe Cū ergo sacerdotib⁹
orādi et cōsecrādi iugū sit sacri
ficiū. a mulieꝝ p̄sorcio abstinere
debeāt Circa qđ ponit Jheroni.
contra iominanū. Si laycus et
quisq̄ fidelis non pōt orare nisi
careat officio cōiugali. Sacerdo
ti ergo a quo semp offerēda sunt
sacrificia. semp occurrendū est. ⁊
si semp orandū. et semp carnali
actu carendū est. ¶ Idem cum
aplūs scribēs thimotheo qui p̄
sbiter et epūs erat. precipue ipse
hortaꝫ ad castitatē et cōtinentiā
seruandam Dicēs ad thimo. iij.
Oportet esse episcopū pudicum
Et ne forsitā ceteri inferiores al
taris ministri crederent p hoc q̄
illa autoritas solū de ipso episco
po loquaꝫ. se ad obseruanciā ca
stitatis minime astringi Ideo
pauloplus idem aplūs subiūxit
q̄ diacones et p̄sbiteros oportet
similiter pudicos esse. Qđ etiam
de subdiacōis hodie intelligendū
est. Nā subdyaconat⁹ ordo qui
in ecclesia primitia sacer nō erat
hodie scōm canones sanctiōes.
inter sacros ordies p̄numeranꝫ.
Porro idem aplūs ad coīn. iij.
loquēs ipis p̄sbiteris sic inquit.
Nescitis q⁹ templū dei estis vos
et spiritus dei habitet in vobis.
¶ Merito aūt fratres dilecti sa
cerdotes templū dei dicuntur. q⁹
p̄ciosum corpus et sacratissimū
sanguinē dñi realiter in suis cor
poribus recipiūt. Pensate igitur
ac diligenꝫ attēdite quantā mū
diciā in vestris corporib⁹ seruare
debetis Si em̄ materiale templū
qđ lignis lapidib⁹ et cemēto ꝑm
vtriusq̄ testamēti ritū. decorem
ac mūdiciā habere iubetur eo q⁹
in eo diuine laudes dño decantā
tur et alia diuina officia ac sacri
ficia celebrātur atq̄ eidem offe
rūtur Multomagis sacerdotes
huius noui testamēti mundiciā
et sanctimōie decoreꝫ habere de
bent qui etiā meruerūt esse tem
plū verū ⁊ viuū specialeq̄ domi
ciliū siue tabernaculum.

Qđ sacerdotes de

bent se immaculatos custodire ab hoc seculo. Ex quo sumitur alia ratio.

a Liaz video sumi posse rationez ex autoritate beati Jacobi in sua canonica ca. i. vbi dicit Q⁹ religio mūda et immaculata apud deū est visitare pupillos et viduas in sua tribulatiōe. et se immaculatum custodire ab hoc seculo. Precipue aūt in p̄sbiteris ista debent inveniri cū in eis magis q̄ in alīs debeat lucere ac splēdere

sancte religiõis ac honeste cõuersatiõis lucerna. Quapropter debẽt se in q̃tũ possibile est immaculatos custodire ab hoc seculo.
¶ Sunt autẽ tria in hoc seculo que maculatum reddũt hoiem. scz cõcupiscentia carnis. ꝓcupiscencia oculoꝝ et superbia vite. Inter que primũ scz ꝓcupiscẽtia carnis magis q̃z alia hoiem deturpat maculat atq; diffamat Alia nãq; duo hoiem dampnant seu maculãt quo ad animã. sed istũ quo ad vtrũq; Ad cori. vi. Oñe peccatũ q̃cunq; fecerit hõ. extra corpus est qui aũt fornicat in corpus suum peccat Ex quo recte cõcluditur q̃ q̃nis altaris ministri fugere ac vitare debent ea que in mũdo sunt. maxime tñ carnis cõcupiscentiã. ne corpus suũ qđ est templũ dei et habitaculũ spiritꝰ sancti maculẽt atq; difformẽt Dicit aplũs primo ad corinth. vi. Qđ qui adheret meretrici vnũ corpus cũ ea efficitur Nescitis aũt q̃ corpa vra mẽbra xp̃i sunt. Quõ igit audetis mẽbra xp̃i mẽbra meretricis efficere

Quod sacerdotes

et ceteri ecclesie ministri dicũtur genus electũ regale sacerdocium gens sctã. Ex q̃ sumit alia ratio. Prima deniq; videtur o sumi suasio ex verbis beati Petri in sua canonica prima ca. q̃. Vbi sic loquit ad ipos presbiteros Vos estis genus electũ regale sacerdotiuz. gens sancta. populus acquisitionis vt virtutes annũcietis eiꝰ q̃ vocauit vos in admirabile lumẽ suũ. Ex quibus quidẽ verbis arguit sacerdociũ regnũ et sacerdotes reges appellari Et merito Nam si reges seculares ideo reges dicãtur q̃ ipsi tpalia ac terrena regũt et dirigunt. Racione pocioꝝ sacerdotibus regis nomẽ debet attribui q̃ spũalia et eterna dirigũt et dispẽsant Sz ꝓfecto regũ nomẽ vsurpant sibi nostri tpis sacerdotes penes se concubinas et focarias suas hñtes. cũ ipsos reges ingenuos siue liberos nulliusq; seruituti seu dicioni subiunctos esse oportet. Ipsi aut supradicti miseri et infelices presbiteri. non sui iuris sed alieni vident. cũ ipi subiciant omnino peccati diciõi seu voluntati suarũ nephandarum meretricũ. quarũ volũtate scz et arbitrio se suaq; oia regũt et disponunt. vt ille verius q̃z illi regere et gubernare videãtur Si em iubent aliquid fieri. ipsi necesse habent ad ipsum adimplere Si vero ille quicq̃ fieri ꝓhibent ipi non audẽt cõtradicere Si insup ille gaudẽt et letãtur ipi nitũtur eisdez ꝓgaudere. Que si triſticiã

vel dolorem habuerint vel etiam simulauerint. necesse hñt cõdolere et illas solari totis cõtendũt conatib⁹ Et si ille aduersus eos in iracundiã etiã iniusticiã prurperint. nitunt illi miseri in q̃tum valent eas placare. et vartijs exquisitisq; blaudimẽtis sibi ipsis recõciliari. Et q̃to plus curant hij eisdẽ cõplacere et optima dona p̃mittere. tãtomagis fingũt se in eos iracũdie furorem accendere donec fraudulẽter obtinuerit que antea cupiebãt Et qđ lõge deteri⁹ est ac derisiõe simulq; abusiõe plenũ. qcqđ illi censent habere in tẽpalib⁹ bonis ꝛ p̃cipue quo ad ea que rei familiaris decorẽ et necessitatẽ p̃cernũt. honores insup et gloriã mũdanã. ꝛ p̃sperũ in suis negocijs successuz hec oĩa ex ipsarũ industria puisione seu prouidencia ipsi miseri tanq̃ lumine discretionis priuati seipsos credunt possidere. ymmo et corporis sospitatez seu ipsius conseruanciã sanitatis ex earũdem opinantur dependere sollercia. Quomodo ergo poterunt tales alios digne regere. ꝛ eisdem vt decet preesse qui tam vilium et miserabilium p̃sonarum seu creaturarum et despectarum meretricum. seipsos seruituti voluntati ac dicioni. miserabiliter subdiderũt Sicut eñ iuxta apostolicum dictum. Vir cũ potestatem non habeat sui corporis sed mulier. cogitet que mũ di sunt et quomõ placere valeat sue vxori. Sic sacerdotes et alij concubinarij qui velut vxores p̃prias. suas tenent concubinas. potestatem sui corporis non habent qui tamẽ aliorum reges esse deberẽt. nec cogitãt que dei sunt sed quomodo eisdem cõcubinis placere valebũt et tamen ipsi cũ dei et hominum mediatores existant. solum deberent cogitare. quomodo possent deo placere vt ipsi merereñtur aliorũ ydonei p̃catores ꝛ mediatores existere Et cum tales etiam constituti sunt aliorum defensores. fidei xp̃iane milites. arma debent non carnalia sed spiritualia portare In supradicta autoritate p̃sbiteri et alij altaris ministri. gens sancta nuncupãtur. Quapropter curare debẽt vt sanctitatem et mũdiciam tam carnis q̃ mẽtis habere valeant. nõ solum nomine. sed re sanctitatis nomen eis merito adaptetur. ¶ Habent insup ijdem p̃sbiteri vt tangitur in predicta auctoritate virtutes deo annunciaret ꝛ ob hoc necessariũ est vt ipsi prius virtutum plenitudinem in se contineant. Quõ eñ poterint castitatem ꝛ ceteris domini virtutes eructare. qui lu

bricitatis et aliorū malorum ope
rum in se phibentur cōtinere co-
mitiuam. ¶ Tales pfecto digni
sunt vt diuinas laudes et domi
ni virtutes denuncient. testante
pphetā Dauid psal. xlix. cū dicit
Peccatori aūt ōt deus Quare tu
enarras iusticias meas et assu-
mis testamentū meū pos tuū.

Alia ratio sumpta ex apocalipsi de cingulo albo et tonsura sacerdotali.

Efert preterea beatus
r Johānes euangelista
in sua apoca. iiij. ca. q
vidit hominem precinctum ad
mamillas. zona aurea similem
filio hominis. Per hunc autem
filium hominis quilibet xpi mi-
nister et vicarius intelligitur qui
zona aurea. id est virtute conti-
nencie precingi debet. In cuius rei
signū cum ad sancta sanctorum
intrare volumus. lūbos nostros
cingulo astringimus. ad design-
nandum cōtinenciam et castita
tem qua non solum corporis sed
etiam secrecioza mētis nostre cō
stringere debemus. ¶ Ad design-
nandum etiam eandem cōtinē-
cie virtutem qua noue legis sa-
cerdotes debent exornari. Inter
cetera sacerdotalia indumenta
quibus ad sacrificandū dño illi
adornant. lineā tunicā accipiūt
que vsq; ad terrā ptendit et apō
nos alba nūcupatur. p quā pti-
nencie vtus assignari videt. Per
albedinē nāq; a qua ipsa linea tu
nica. albe nomē assumpsit. cōti-
nenciam et mundiciā tam men-
tis q̄ corporis. qua anima hu-
mana cādescere seu albescere phi
betur. recte et racionabiliter intel
ligimus. Hac aūt linea tunica q̄
alba dicit. hij solū merent indui
qui in vicioz cōflictu de ipsis et
pcipue de cōcupiscencijs carnali
bus victoriā habuerūt Vñ apo.
iij. dicit. Qui vicerit vestiet vesti
mentis albis. qō de victoria carn-
aliū voluptatū intelligitur Et
ideo qui se ab eisdem inpugnari
et vinci pmittūt. sacerdotali ve-
ste que alba dicit in ipso altaris
ministerio abutūtur Fuerūt aūt
supradicta dno sacerdotalia or-
namēta. cingulū sz et alba in ve
teri lege sacerdotibus et leuitis a
dño deputata. Vt patet. exodi.
xxviij. et sequenti capitulo. Vbi
iubet dñs filijs Aaron qui vete-
ris testamenti sacerdocium exer
cebant. indui lineis indumentis
vel vestimentis. et precingi bal-
teo ad mamillas. denotans per
ipsas albas vestes. mundiciam
corporis exteriorem. Et per bal-
teum. mentis designans casti-
tatem et continenciam interio-
rem. ¶ Dicunt insuper

et asserunt quidã et bene cõgrue per tonsurã quã ipsi p̃sbiteri et alij altaris ministri deferũt castitatem seu mundiciã designari ¶ Tonsura enim nihil aliud est. cũ rasura quedã ⁊ abscisio capillor in summitate. que primit⁹ in veteri testamẽto fuit p quosdã nazareos miro ducta in signũ premisse ptinentie Abscisis nãq; superfluitatib⁹ capillor in summitate capitis. denotat q̃ a supiori pte anime que est ratio. supfluas et immũdas cogitaciões expellere et abscindere debemus.

Sequũtur auctori

tates et ratiões sumpte in iure ciuili ad pbandũ intentũ nostrũ.

Onsequẽter trãseam⁹ c ad auctoritates et rationes sumptas ex altero iurium positorũ ad demonstrandũ q̃ viri ecclesiastici et p̃cipue presbiteri et alij in ordinibus sacris pstituti. ad ptinenciã et mundiciã seruandã constringunt. Primo a ciuili tanq̃ a vetustiori inchoãtes Justinianus nãq; xpianissim⁹ imperator qui ciuilũ legum edicioni operã dedit efficacem. ne dũ seculariũ hominũ vitas puidere cupiens. sed etiã circa honestatẽ et mundiciã ministrorũ ecclesie dñi multa pulchre et laudabiliter de castitate ⁊ continencia eorũdem statuit. vt ipsos p hoc ad ipam ptinenciã induceret Primo enim in suo libro qui Codex ỹr Statuit eos qui ecclesiasticã elegerũt pfessiõez castitatẽ obseruare. et omnẽ in cõtinencie notã siue maculã euitare Fugiendo scz suspectarũ mulierũ diffamata cõsorcia Sic inquiẽs text⁹ Quicũq; sacerdotio fulciũtur vel clericat⁹ honore. et tranearũ mulierũ sibi interdicta cõsorcia nõ congnoscant. L. ca. iij. Qui ¶ de episcopis et clericis Prohibet aũt lex illa frẽs carissimi ipsis p̃sbiteris et clericis. suspectaꝝ mulierũ cõsorcia. etiã si eoꝝ ad ipsas nullus sit vel appareat in ordinatus affectus vel amor impudicus. ne saltẽ leui in cõtinencie nota. eorũ vita valeat reprehẽdi Et ne hũ qui odore bone fame debẽt redolere. aliquam suspiciõis maculã q̃ tali psorcio in magnũ cleri scandalũ contrahant. ¶ Porro in libro qui dicit collacionũ vel autenticarũ. In plurib⁹ locis sacerdotib⁹ in hibẽtur suspectarũ mulierũ consorcia. ne castitatẽ ⁊ mundiciã quã ex voto seruare tenẽtur. quouismõ corrũpere siue maculare presumãt. Vñ q̃uis ipsa autẽticaꝝ pmittant cantoribus. lectoribus et alijs clericis in minorib⁹ ordinibus cõstitutis. nupcias cõtra

here legitimas ꝑut etiã ſm canonicas ſanctiões obſeruaꝝ. Verius tñ ſm eadez iura. qui ſacris aſtringũꝝ ordinib⁹ matrimoniũ cõtrahere vel ſecum focarias vel cõcubinas habere nõ licet Vt in autentica de monach. Si quis aũt monachus collatiõe prima Vbi in textu poſito de pmiſſiõe nuptiarũ facta lectorib⁹. cãtoribus et alijs in minorib⁹ ordinibus cõſtitutis. talis ſubiũgitur textus. Alijs aũt oñibus nupcias ſm ſacras relationes interdicim⁹ penit⁹. aut cõcubinas habere. aut luxurijs tradere vitam Alibi aũt ad idem ꝓpoſitũ talis ponitur text⁹. Si quis eſſe ſacerdos deſiderat. debet ei⁹ vita eſſe honeſta inculpabilis. et vndiqz irreprehẽſibilis. et in bonis teſtimoniũ habeat. Et quibuſdam interpoſitis verbis Sequitur in textu Et neqz alij vxorẽ copulat⁹ Si aũt in virginitate degens in principio. aut vxorem quidẽ habens in virginitate et nõ viduaz ſe iunctã viro. neqz concubinam neqz filios aut nepotes autẽtica quo mundo oportet. epi. et le. et ordi. ſacros pmoueri col. i. Et cũ dicit textus. Filios aut nepotes intellige ſm gloſam de hijs qui ſpurij ſunt. i. ex dãpnabili coitu nati Jtẽ in eadẽ autẽtica Gre. Statuim⁹ litteras verſibus neqz autem phibentur in dyaconos vel ſubdiaconos aliqui ordinari ſi vxores habeãt vel cõcubinas. et hoc ꝓpter dignitatẽ vel excellentiaz ſacerdotalis ordinis qui in ſuis miniſtris ꝓtinenciã tam mentis qz corporis cenſeꝝ exigere. ¶ Vñ imperator in pdicto ſue conſtitutiõis reddens rationem dicit ſic text⁹. Nihil in ſacris ſic diligim⁹ ordinibus qꝫ cũ caſtitate viuẽtes. qꝫ ſm diuerſas regulas eſt principiũ reſidue virtutis Ecce igiꝝ cariſſimi frẽs. quõ terrenus et tꝑalis impator. ſacri altaris miniſtros qꝫ celeſtes ac ſpirituales. quo ad eoꝝ vitam et cõuerſaciõem eſſe debent monet et hortaꝝ. inqꝫtum in ſe eſt ad caſtitatem obſeruandã. quam ipe dicit fundamentũ et principium ceterarũ vtutum Quapropter ſi eccleſiaſtici viri ipſarũ virtutum edificiũ habere et cõſecrare deſiderant ꝓut ipſi tenenꝝ. cũ alios debent in bonis operib⁹ edocere Primitus ſtudeãt caſtitatẽ acquirere que tocius edificij virtutum cenſeꝝ eſſe fundamentũ Nã qui ſine fundamẽto debito edificat. ſimilis eſt ei qui ad ventum pulueres portat. Preterea idem imperator. caſtitatẽ ipſam ꝓmẽdans Si inquit text⁹ ſtatuimus Oñes quidẽ ſm qꝫ poſſunt caſtitatem agere. que etiã ſola deo

confiducia de leuo. Statuimus col.iij. Circa que amici dilectissimi diligenter attendite. q si per castitatis virtutem deo anime presentant. hanc maxime inter ceteras virtutes. ecclesiastici viri curare debent adipisci. quibus ne dū suas ꝫ alienas aias ex debito sui officij et sue vocationis. domino conuenit presentare. Sed quō poterunt fornicarij presbiteri. aliorum animas domino presentare. qui ppter suam immūdam et detestabilem vitā aīas proprias eidem presentare minime sufficiunt Ad predicta confirmanda poterit alius textus eiusdem imperatoris non incongrue adduci Jn quo sic ōt text⁹. Clericos ordinari nō pmittim⁹ nisi litteras sciant et rectā fidem habeāt. et neq cōcubinā habēs iuxta predictā sententiā ppter ordinis sacri dignitatem phibetur ordinari. ne indigne scz sanctissima celebret sacramenta. Racionē pocioni si iam pmotus cōcubinam habere pdetur cū eius casus sit grauior q eius qui ad ordinem sacrū nōdū ascendit. ab altaris ministerio velut indign⁹ est repellēdus Postremo ad idez propositum benefacere videtur alia eiusdem autētice littera vbi sic dicit textus. ¶ Presbiteris dyaconis subdiaconis et in clero cōstitutis vxorem habere ꝫm canones interdicimus Etiam nos ꝫm sacrum regularum auctoritatem. mulierem aliquam in domum ppriam supinductam habere prohibemus. Per mulierem autem supinductam focariā seu concubinam recte intelligimus. Vel ꝫm glosaz suppinducta est que sub alicui⁹ officij vel ministerij labore quesito ad alicuius domum pducitur puta pro suenda veste vel pro abluēdis siue desiccandis pannis vel linteaminib⁹. ¶ De supradictis vero auctoritatibus pauca dicta sufficiant. per quas manifeste apparet q ꝫm iuris ciuilis obseruācias. ecclesiasticis viris. focarias vel cōcubinas habere non licet. Nec aliomodo cum immūdis et sordidis meretricibus vitam suam domino deo dedicatam maculare seu denigrare.

Quod sacerdotes

paganorū ꝫm ritum suū castitatem seruare nitebant.

On aūt solum ꝫm leges ciuiles. xp̄ianorum sacerdotes. cōtinentiā seruare iubent. Sed etiā ꝫm ritū et obseruācias infideliū eorūdem sacerdotes. ꝓtinēciā ac mūdiciā obseruare p̄cipiūtur Vñ in thymeo platonis legit Qđ sacerdo

tes sacerdocij ꝓdicti honore apꝰ athenas sepati a cetero populo manebant. ne cõtagione aliqua eorũ castitas polluereť. Pensate igiť frēs in xpo dilecti q ydoloꝝ et simulacroꝝ ministri ppť sui gradus honorē et excellenciã. ab immũdis et illicitis fornicatiõibus seu cogitatiõibus abstinere iussi sũt. Quãtomagis ꝑ sbiteri ceteriq altaris ministri qui summi dei ⁊ omniũ rerũ ꝓditoris cultores sunt ⁊ sacerdotes. debẽt ab omñi voluptuosa cogitatõe ⁊ illibatis cõseruari. et suspectarum mulierũ diffamata ꝓtagia vel cõsorcia q̃tum eis possibile est fugere et cuitare.

Sequũtur auctoritates et rõnes sumpte a iure canonico ad ꝓpositũ nr̃m demõstrãdũ

Aucis aucto (
p ritatibus de ciuili iure
suprapositis ad canonicas sanctiões et sctoꝝ patrum decreta que q̃ deposita materia pliri⁹ et lõge pãplius tractauerũt Cum em̃ ipa materia magis sit canonica q ciuilis. nostrum seculũ trãsferam⁹ Et prio quidẽ sicut ciuilia iura. ecclesiasticis viris. mulieꝝ ꝓsorcia vel cũ eis sub eodẽ tecto morari vetãt Sic etiã ꝑm canonici iuris tradiciões adhuc serius illud idem inhibeť. et hoc ne viroꝝ ecclesiasticoꝝ fama que coꝝ alijs splendere debet. in aliq̃ lesionẽ sine macula paciať. Vñ in capi. de cle. et mu. Ad hoc ꝓpositũ ponit talis text⁹ Null⁹ sacerdos femias ex qb⁹ suspicio esse ꝑt retineat Sed neq has q̃s canones ꝓcedũt. matrez amicã ⁊ sororez Quia instigãte dyabolo. in illis ꝓpetratũ repitur scelus ⁊ in pedissequis earũdẽ Ad qđ videtur ꝓcordare beatus Augusti. qui etiã cũ ꝓpria vxore cõuersari respuebat sic inquiẽs Que cũ sorore mea sunt sororis mee non sunt. c. legiť. lxxxi. di. Si ergo tãtus vir in sctitate et ꝓtinencia ꝓbatissim⁹. ꝓpter hũane carnis fragilitatez cum sorore ꝓpria et alijs mulierib⁹ ꝓuersari nolebat timẽs ne eaꝝ nutibus caperetur vel ei⁹ castitas earũdẽ ꝓuersatiõe polluereť Quãtomagis nos qui tãtã fragilitatẽ ⁊ incõstãciã in nr̃a carne ꝓcipim⁹. impudicarũ mulieꝝ consorcia declinare debem⁹ q̃b⁹ carnalis ꝓmixtio ꝓhibeť. et ꝓtinenciã mẽtis ⁊ corporis sub interẽptõe ꝑpetue dãpnatiõis ꝓcipiť. ¶ Alia tñ reperiunť iura ciuilia et canonica que ecclesiasticis viris permittunt cum quibusdã cõuersari mulieribus scz matre. sorore et amica Quia in illis ꝑsonis naturale fedus nihil sui criminis suspicari per-

mittit. ℒ cū qui. c. de. e. et cle. Inter dixit. xxxij. dist. et. c. volumus in victo. c. seminis. lxxxvi. distin. Per que oīa iura ꝓstat patres matres sorores ⁊ amicos ⁊ auas cū ecclesiasticis viris recte posse cōmorari Qđ etiā intelligi debet si adeo veteres sunt ꝙ de eis nulla posset mala suspicio generari. Nā si iuuenes essēt ⁊ lasciue siue lubricitati dedite. tunc simul remanere cū eis minime pmitterē tur ℭ Et hoc mō debet intelligi p̄dictū capitulū primū de cohi. cle et mu. ℭ Et alia iura que eidē videtur cōcordare. ℭ Aliarū vero feminarū que in aliquo predictor graduū ipsos ecclesiasticos viros nō attingūt cōsorcia seu familiaritates eisdem omnino p̄hibentur. ℭ Ad qđ ꝓbandū conuenienter inducit auctoritas ieronimi sic dicētis textus ℣ hospicio lum tuū aut raro aut nunꝙ mulieres terant. quia non pōt toto corde habitare cū deo. q̄ femina rum accessib⁹ copulat. Femina em̄ secū habitātis cōscientiā excitat. c. hospiciolū. xxxij. di. ℭ Ex hac aūt auctoritate arguit frēs carissimi. Si beatus ieronimus ecclesiasticis viris ꝓpter sue p̄fessiōis honorē et mundiciā suadet ne in sua domicilia mulieres pmittāt introire Quātomagis ex cōsequēti p̄hibere videtur ad eor tactus. oscula vel amplexus seu etiā nepharios cōcubitus accedere ℭ Et si inꝙ nō valeāt iuxta eiusdē auctoritatis sententiā cū deo toto corde habitare q̄ mulierum copulant accessib⁹ Quō poterit sacerdos dīnicum corpus digne cōsecrare et ꝓsecratū manducare si mulierū crebris gaudet amplexib⁹ et earūdem ab hominādis cōmixtionib⁹ gratulatur. ℭ Et si insup iuxta eandem ieronimi sententiā. mulieris secū habitātis. cōscientiā eritat et igne luxurie deflāmat. Quō poterunt fornicarij seu ꝓcubinarij p̄sbiteri. ad diuinū amorem inflāmari vt in diuina caritate valeant p̄ciosissima corporis et sanguinis iesu xp̄i sacramenta digne ac rite cōsecrare qui p sollicitam et cōtinuam suarū ꝓcubinarum conuersacionē ignib⁹ luxurie inordinatis ac voluptuosis affectibus exurunt. ℭ Ad idem ꝓpositū accedit auctoritas beati Grego. posita in ca. Oportet. lxxxi. di. Vbi ipse sic inquit textus Sacerdotes feminis cohabitare cōspicio. qđ nepharium est dicere vel audire et contra sacrorū canonū statuta Vbi em̄ fuerit taliū cōmoranciuz cohabitacio antiqui hostis similiter nō desinit Jdeo admonendi sunt vt non antiqui hostis decipiāt fraude. quatenꝰ

iuxta apostoli vocem nō vitupe
retur ministeriū nostrū. Et sequi
tur Oēs eī oportet nos frēs
ab illicitis abstinere vt mūdas
valeam⁹ ad deū leuare manus.
¶ Scriptū est eī Sancti estote
qm̄ ego sctūs sum dñs deus ve-
ster. Per que quidē verba clare
arguit mulierū p̄uersatiōes fore
periculosam Tūc eī videnť ig-
ni combustibilia ministrari. qm̄
hois aspectui femina p̄sentať.
cū diu fortasse p̄tigerit aliquātu
lum p̄uersari simul. maligno in-
stigāte spū et eo cōcupiscēcie ven
tum ministrare. ipsi illico luxu-
rie flāmis dāpnabiliter exurun-
tur Quapropter p̄sbiteri et cete-
ri altaris ministri qui maxime
in seipsis ignez luxurie extingue
re debent cū ipi caste et p̄tinēter
viuere tenenť. cauere debēt in q̄p-
tum p̄nt periculosas mulierū cō
uersatiōes. Et iuxta p̄dicta Gre.
verba. mūdas manus ad dīm
valeāt leuare ¶ Fugite igit̄ que-
so fugite frēs carissimi omnem
mentis et corporis luxuriā et de
cetero cauete ab ipsarū mulierū
p̄uersatione que q̄ptum piculosa
sit per superiores auctoritates et
ratiōes manifeste ostendit̄ Nec
de preterita castitate sine cōtinē-
cia aliq̄ ex vobis p̄fidant. ¶ Il-
lius sctissimi viri Dauid casum
miserabilē attēdentes. qui nō ex
cōuersatiōe sed mulieris p̄specti
one. in lamētabile adulterij sce-
lus corruit Vidit nāq; p̄ fenestrā
cubicularij sui vxorez. in cui⁹ car
nalem p̄cupiscentiā adeo exarsit
q̄ ipse eius viro mortē dolosē ius
sit inferri. vt eius dē mulieris libe
rius fueretur amplexib⁹ Si igit̄
vir tam sctūs. tāq; deuotus et a
dño dilectus. ex solo mulieris in-
tuitu deuict⁹ fuerit. tāto nos qui
fragiles et instabiles sum⁹ z ad
oia vicia p̄ni et inclinati. ipsarū
mulierū p̄sorcia declinare debe-
mus si debitā et a nobis deo p̄-
missam continenciaz obseruare
voluerimus.

Quedaz obiectio ad p̄dicta cū eius responsiōe.

Ed aduersus ea que
s dicta sunt poterit ali-
quis forsitan tali sua-
sione causari Cū p̄sbiteri debeāt
alios in via mādatoz̄ dei dirige
re z eos in vtuosis operibus in-
struere. In foro quoq; p̄sciencie
quoscūq; sibi subditos cōsulere
non videtur sustineri posse quin
ipi et precipue qui regimē habēt
animaz teneant̄ cū mulieribus
sibi spiritualiter subditis frequē
ter p̄uersari Respōsio per ea que
suprapposita sunt Nō oīs mu
lierū inhibetur cōuersatio Aliqū
eī vt argumentum recte p̄bat.

necesse est presbiteros qui animaꝝ curas hñt: mulieres sibi subditas in hijs que animaꝝ curas pfectum respiciũt. salubriter dirigere. quod sine earũ frequẽtatione seu ꝓuersatiõe minime põt adimplere. Verũtñ cum bona cautela hoc fieri oportet. vt omnis mala suspitiõis nota euitetur ¶ Est aũt hec cautela vt iuxta sanctoꝝ patrũ statuta. semp in colloquijs pbiterorũ et mulierũ. aliquorũ fidelium testium adhibeat presencia Quia vt dt canon Solũ ad solã accedere. nulla religioꝝ ratõ pmittit. c. In oibus. lxxxi. di. ¶ Et in ca. clerici. e. d. Dicit sic textus Clerici vel ꝓtinentes ad viduas vel vgines accedere nõ debẽt nisi exiussu episcopoꝝ vel pbiterorum. et hoc nõ soli faciãt sed cũ clericis vel cũ quibus epũs vel pbiter iusserit ¶ Et sequit nec ipi episcopi vel pbiteri habeant ad ipsas mulieres accessum Sz vbi aũt presentes clerici sunt aut alij graues xpiani.

Si presbiteris et alijs sacratis clericis mulierũ cõsorcia phibeꝛ a forcioꝛi carnale cõmerciũ censeꝛ eis interdictũ.

Igitir eccleſie ministris. feminaꝝ ꝓuersatio sit interdicta ꝓpter fornicatiõis pericula euitãda vt per precedẽtes auctoꝛitates sufficienter pbatũ existit. recte cõcludere possum⁹ q magis ac magis ipsa fornicatõ censeꝛ eis phibita. qõ ꝓ succedẽtes auctoꝛitates declarabit et pbabit. ¶ Et primo per auctoꝛitatẽ gregoꝛ. posita in. c. Añ terrenniũ. xxxi. Vbi sic ꝺt textus Vñ videtur mihi vt a presenti de oibus episcopis dicatur vt nullũ facere subdiaconum pmittãt nisi qui se caste victurũ pmiserit quatenꝰ et pteritа mala que ꝓposito mẽtis non sunt nõ exigant et futura caute caueãtur ¶ Et qui ꝓtinere noluerit ad sacrũ ordinẽ nolumꝰ pmoueri Quia nullus debet ad altaris ministeriũ accedere. nisi cuius castitas ante susceptũ ordinẽ fuit approbata. ¶ Huius aũt dicti ratio subiũgit in sequẽti In quo sic dicit textus. Causa vero huius institutiõis mũdicia fuit sacerdotalis. vt libere cũctus diebꝰ vite sue. quãtõi possent vacare ¶ Et sequitur Si eñ vt ait apostolus ab vxoꝛibus est cessandũ vt expedicius orationi vacemus Ministris itaq altaris quibꝰ quotidiana oꝛandi necessitas incũbit. nunq coniugali officio vacare pmittitur Vnde et beda sup lucam sic ait textus Sacerdotibus vt semper valeant altaribꝰ assistere. a mulieribus merito est

abstinendū quibus semp castitas conseruari precipitur. c. de sacerdo. xxxi. di. Et q̄uis illa auctoritas de solis presbiteris mentionem facere videt. de ceteris tñ in ordinibus sacris constitutis. idem censetur. cum large loquendo et sumendo nomen sacerdotis. dyaconi et etiam subdyaconi includ̄tur Et precipue vbi de materia cōtinēcie iura loquūtur c. Si quis sacerdotum de cho'. cle. et mu. Et ad hoc manifeste facit. c. decreuimus. xxviij. dist. Vbi sic dicit textus. Decreuimus vt hij qui in ordine subdiaconatus vt supra. vxores duxerint aut concubinas habuerint. officio et ecclesiastico bñficio careant. Cū em̄ ipsi templū dei. vasa dñi et sacrariū spūs sancti debeant esse et dici indignū est cubilibus et immundis deseruire. ¶ Ad idem ꝓpositum poterit induci. c. Erubescant. xxxij. di. In quo sic dicit textus Erubescant ymptj et aperte intelligāt iudicio spiritussancti eos qui in reb' sacris ordinibus. presbiteratu. dyaconatu. z subdiaconatu sunt positi. si mulierculas nō obiecerint et caste non viuerint. excludendos ab eorundē graduū dignitate. Precipue autem carissimi frēs decreta sanctoz patrū illos abhorrēt p̄sbiteros. qui publice ac notorie secum focarias vel cōcubinas detinere phibent Quorū quidē officia et missas. quidā patrum audire vetuerunt Vnde nicolaus papa in. c. null'. xxxij. di. sic ait textus Nullus missam audiat presbiteri quem scit concubinam indubitanter habere. aut subinterductam mulierem. ¶ Et illud idem Alexāder papa secundus statuit qđ in sancta synodus approbauit Nō est tamē per hoc senciendū. cū tales formicarij siue cōcubinarij presbiteri quātumcūq; peccatores existāt. verū xp̄i corpus et sanguinē conficiant quin etiā alia ecclesie sacramenta per ipsos velut ministros collata. pfectam habeant roboris firmitatē Vt dū tales p̄ sbiteri videāt se et sua sacrificia cōtempni a populo rubore verecundie confusi. facilius ad penitenciam ꝓuocentur.

Quod certis temporibus anni. Nupcie fieri phibētur A quo sumit alia ratio.

Osset em̄ etiā cōuenie
p ter adduci vna rō sūpta ex illa ordinatione ecclesie ßm quā phibentur sollēnisari matrimōia certis anni tēporibus scz a septuagesima vsq; ad octauā pasce De tpe rogationū vsq; ad octauā pēthecostes.

A prima dñica aduentus inclusiue vsq; ad primã dñicam post epyphãie domini.c. Nõ oportet xxxiij.di. ¶.iij. Qõ ideo sic statutũ fore credim⁹ Quia cũ supra dicta tpa. magne sint auctoritatis ac veneracõis in ecclesia dei. In illis pcipue vacãdũ est oratioñi ad diuinoꝝ cõtemplationẽ a quibus inordinata voluptas carnis q̃p plurimũ elõgat et distrahit. Sic aũt accidit ꝓmunit̃ q̃ illi qui de nouo suis ꝓiugibus matrimonialiter copulantur. in sue cõiunctiõis iniũcijs. circa venereos actus nimiũ et inordinate vacare phibent̃ Et poci⁹ voluptatis saturãde libidinis causa. q̃p sobolis generãde vel ꝓcreã de siue ꝓpagande gracia Quod licet semp sit licitũ. tñ supradictis deuotiõis temporib⁹ que cõtaminari nõ debent illud magis illicitũ arbitramur. ¶ Ex quib⁹ recte ꝓcluditur p̃sbiteros ab illicitis et nephãdis quarũcunq; feminarũ copulis. iugiter et omni tpe abstinere debere. qui singulis diebus iuxta suã vacatiõem deuotis oratiõibus ad diuinoꝝ ꝓtemplatiõem debent intendere Et qõ longe dignius est. eorũdẽ incũbit officio pcipuũ et sacratissimũ corporis et sanguinis celebrare sacramentũ. et etiã reliqua alijs cõferre seu ministrare sacramenta.

Quod occidẽtalis ecclesia castitatẽ deuouit in nicecia synodo Ex q̃ sumit̃ alia rõ.

St insup̃ alia canonica rõ que mihi inter ceteras potissima fore videtur Que sumitur ex hoc q̃ altaris ministri qui in sacris ordinibus cõstituũtur. ex voto sunt astricti ad ipsam cõtinentiã obseruandã. Licet forsitan ꝑm aliquos eoꝝ votũ sit tacitũ. Nam sicut religiosi expresso voto pollicẽtur se castitatem seruaturos. Sic p̃sbiteri. dyaconi. subdiaconi tacita obligari ꝓmissiõe censentur ad ipsius castitatis obseruanciã. et hoc ꝓpter sancte matris ecclesie nostre sollẽnem ordinatiõem. Nã cũ in nicena synodo tractaret̃ questiõis materia de cõtinencia scz obseruanda ab ecclesie ministris vel nõ obseruãda. occidẽtalis ecclesia deo plurimũ deuota. dignitatẽ cõsideràs ac mundiciã sponsi sui sanctissimi. pollicita est se in suis mẽbris omni tpe castitatẽ seruare. c. ix. in ꝓterito. lxxxiij. di. et. c. nicena xxxi. di. Cũ ergo oñes qui ad ordines sacros ꝓmouẽtur sciãt sicut etiã scire dñt in predictã ipsius ecclesie cõstitutionem Ipsi ꝓfecto vidẽtur in sua ordinatõe

se tacite astringere etiã sub debito voti. ad ipsam ꝓtinenciã obseruandã seu tenendã Seruẽt igitur votũ et suũ resoluant ꝓmissum. cũ ad hoc sub intimatione iudicij diuini et necessitate quadã teneãt Quãuis em̃ ab inicio vouere sit volũtarium. tñ ꝓmissum votũ est necessariũ ſoluere. Vñ in psal. lxxv. Vouete et reddite dño deo vestro. Vouete scz de volũtate. et reddite scz de necessitate. ¶ Dic ergo mihi tu qui in sacris es ꝓstitutus ordinibus qui ꝓtinenciã p̃sumptuosa temeritate violare nõ formidas. cum tu scires in tue ordiatõis primordijs. oñes altaris ministros ad ꝓtinentiã obseruandã astringi. Nõne sub eadẽ cõmuni lege. ad eosdẽ ordines ascendisti. vt etiaz eodem ꝓtinencie vinculo quo ceteri ligãtur ordinati. teipsum ligares. ¶ Cur igitur nñc qui manum ad aratrũ misisti. retro respicitis. et te ip̃m iuxta veritatis sententiã indignũ et ineptũ regno dei cõstituis Qõ si forsitan inprudẽter et inpotenciã ꝓtinendi allegas sic et multi allegant. Dic mihi miser et infelix cum tu adhuc liber ante ordinationem tuã te cõtinere nõ posse cognoscebas. cur ad incontinentiã venire cogente te dampnabiliter obligasti. cum tu scieres a tali vinculo abscedere non posse. Dicit em̃ lex ciuilis q̃ ab inicio cuilibz liberũ est contrahere Ita expost facto licitum non est ab ipso cõtractu resilire Serua igitur et diligẽter custodi. corporis et mentis cõtinenciam quã mihi ꝓmisisti Ad quã ꝑm aliquorum sentenciaz magis obligaris q̃ simplex religiosus. Et simplicez eũ dico qui solo religionis ordine ꝛ non voto ad castitatem obligatur Sollemnius enim videt ordinis votum. quia illud fuit sollemnizatũ per institutõem vniuersalis ecclesie in nicena synodo congregate Sed religiõis votũ ideo sollemne dicitur. quia in p̃sentia abbatis vel alterius superioris et aliorum eidem assistencium celebrat Et ꝓcedentibus aũt apparet. occidentalem ecclesiam ab ea que orientalis dicit quo ad obseruanciaz castitatis omnino distingui. ¶ Orientalis em̃ ecclesia in suis ministris continenciam nõ seruat. sed matrimonio pugne. pure ac libere vti potest. Postq̃ tñ eiusdem ecclesie ministri ad ordies sacros sũt ꝓmoti. amplius sibi vxores copulare nõ p̃nt. Sz extũc iã copulatis si non habeant. ad seruandã ꝑpetuam castitatem obligãtur. Qui igitur in illa ecclesia continere non valet si sacrum ordinez

cupit ascendere. prius mittat q̄ ad talem ordinem ascēdat. c. Si quis eorum. xxxvj. dist. (Et facit ad hoc capitulū Cū olim de cle. coniuga. Sed in ecclesia nostra quaz occidentalem appellamus cum et nos occidentales sumus in partibus occidentis scz cōstituti. Nequaq̄ licitum est cuiq̄ clero in sacris ordinibus cōstituto vel antea. cōtracti sibi vsum retinere. cuz altaris ministri ꝑm eiusdē ecclesie constitutiōem. ad castitatem et cōtinentiā sunt obligati Nam post q̄ ipsa occidētalis ecclesia. primitus continentiā in suis ministris seruare precepit. eis qui antea vxores sibi legitimas acceperāt. eorundē fuit carnalis vsus interdictus. c. ministri. lxxxi. di. vbi sic dr Ministri altaris presbiteri. dyaconi. siue subdyaconi. ad diuina tales eligantur officia. qui continentiam seruent Si vero post ordinationem suā altaris ministros cōtigerit ꝓprie vxoris cubile inuadere. sacrariū nō intrent limina. nec altare contingant. nec sacrariū portitores fiant. nec ab offerētib⁹ oratiōes suscipiant. nec ad dñici corpis portiōez accedāt neq̄ ꝓpinēt. nec sine maioris natu auctoritate minora generant officia.

Cause et rationes

q̄b⁹ mota fuit ecclesia occidētalis castitatē et continenciā in suis ministris deuouere. et se vxorib⁹ matrimōialit minie copulare.

On immerito aūt carissimi frēs nostra occidētalis ecclesia in nicena cōsilio voluit et statuit ministros suos castitatem et continenciam seruare z a legitimis vxoribus abstinere Sed ꝓfecto ad sic statuendum. mota fuit rationibus q̄z plurimis. quarum aliq̄ presenti huic pagine inserūtur. ¶ Prima est. quia vt dicitur in capitulo quod ad te. de cle. cōiugatorum aliquis simul voluptatibus vel desideriis carnalib⁹ et diuinis officiis seu ecclesiasticis ministeriis congrue vacare non potest Non enim conuenit bene psaltetiū cum cithara. c. diuersis fallaciis et de cle. coniugatorum Id est non conuenit vita actiua sub qua degunt hij qui vxores habent. cum vita contēplatiua in qua et ꝑm quā viuere debent ecclesiastici viri. (Et secunda ratio sumitur in dicto ca. diuersis fallaciis et ex dictis apostoli Quia vt ibidez dicitur Vir habet excogitare quomodo vxori sue valeat cōplacare Ideoq̄ dei sunt minime potest cogi

tare Ad quod videtur cōcordare illud qđ in euangelio dr Scz q nō potest ꝙs duobus dominis seruire. quia aut vnū cōtemnet. ¶ Tercia causa siue ratio sumit in dicto capitulo diuersis fallacijs Nā cum qui deo dedicatur ꝑm se totum dedicari et aptari oportet Mō cum iuxta apostoli sentenciā Vir corporis sui potestatem nō habeat sed et mulier. sic et ecōtra in potestate viri nō est vt se totum deo valeat dedicare ¶Et inde est q vir vel mulier post matrimonij cōsummationem. nō potest religionē ingredi vel aliquis continenciā obseruare. ¶ Alia insup causa vel ratio habetur in dicto capitulo qđ ad te. Quia ministri altaris nō solum mentis sed etiā corporis mūdiciam habere debēt Mō q̄uis coniugatorum copula sit immunis a peccato se matermonialis tñ honestas cū intentione recta seruet Jpi tñ illā corporis mūdiciam habere nō censēt. quapropter indigni reputātur ad ecclesiastica illa sacramēta ptractāda. qđ et dñs in veteri testamento nobis ostēdit Nā cum osyas rex in die vellet in templo sacerdocij officium exercere sacrificium dño offerre. et incensum adolere circa altare dñi. et a ꝓpheta azaria alijsqz sacerdotib⁹ ipsum presumere phibitus fuisset ipse nihilominus eorundē phibitionem contemnēs. accepit in manus suas turibulū vt adoleret incēsum. et statim orta est lepra in fronte sua ¶Et vsqz ad extremuz vite sue leprosus ꝑmansit Patet igitur ex rationib⁹ predictis quare ecclesie ministris iuxta canonicas sanctiōes matrimonia sūt phibita Qđ si cōiugalis copula eis phibet. q̄tomagis execrabilis et nephāda carnis ꝑmixtio eisdē cēset interdicta. que etiā oibus hoib⁹ interdicit. Sūt et alie plures canōice sanctōes seu ꝓstitutiōes. et auctoritates sctōz patrū p ꝙs posset ꝓueniēter ꝓbari q̄ sacerdotes et alij altaris ministri ꝓtinenciā et mūdiciā seruare tenent. ꝙs breuitatis causa ptrāseo. ¶Et hec de pria pte principali huius tractat⁹ pauca dcā sufficiāt

Sequit secūda ps

principalis huius tractatus in qua prius de speciebus fornicationis tractatur.

¶Ecundam partez principalem huius secundi tractatus aggredi cōuenit Jn qua videre oportet in que et quot peccatorum genera censent incidere presbiteri et alij altaris ministri qui vitam suaz fornicarijs ac libidiosis volup-

tatibus maculare non cessant. Et primo quidē in fornicatiōis crimen incidūt Fornicatiōez aūt appello omnem illicitū concubitum. Cuius plures sunt species preter eam que simplex fornicatio dicit Que est. qñ solutus cū soluta carnaliter ꝓmiscetur. quā ipsi altaris ministri cum sint ordinis vinculo astricti. cōmittere nō valent Sed ipsi in maiorem et grauiorem delicti speciez declinare phibentur Nam et si recte pspicitur in omnes fornicatōis species delabūtur quociens alieni meritrici etiaz solute carnaliter copulātur. ¶ Et vt hoc ipm luculencius appareat. scire oportet ꝙ plures sunt ipsius fornicationis species. et preter eam que simplex appellat Scilicet adulterium. sacrilegiū. stupū. incest' Et peccatū qđ est ꝓtra naturaz. ¶ Et vt euidētius pbari valeat qđ intenditur. de qualibet illarū aliqualē necesse est habere noticiam. Adulteriū ōr maris et femine illicitus ꝓcubitus contra matrimonij fidem damnabiliter p petratus Et qñcz a soluto cum vxorata Aliquādo vero ab vxorato cū soluta Aliquando ab vxorato cū vxorata Et in hijs duobus vltimis casibus culpa geminatur. Quia in primo ē simplciť duplex adulterium Et in secūdo est adulteriū ⁊ sacrilegium cum voti fractione. ¶ Sacrilegium est illicita fornicatio ꝓtra religionis vel ordinis votū dānabiliter cōtracta Vt solutus cū religiosa fornicatōem cōmiserit. que scz p religionis votū est deo dedicata Aut si religiosus cū soluta fornicetur Et idem de pbitero censetur qui p votum ordinis deo dedicatur Qđ si alter eorum sanctimoniali vel alia deo dedicata fornicatus fuerit. duplex sacrilegium ꝓmittitur. Si aūt vxoratus cum religiosa. vel religiosus aut pbiter cū vxorata carnaliter ꝓmiscer'. similiter culpa geminať. qr ibi sacrilegiū cū adulterio interuenit. ¶ Stupū est illicita virginis defloratio Et ōr illicita. qñ preter matrimoniū p petratur Vt si corrupt'. virginē corrūpit tunc virginitatem stuprat Et idem si vir et mulier sīnul suam virginitatem corrupe rint. et qñcz cum hoc genere delicti alterū supradictoz interuenit put ex equalitate psonarum poterit quiscz faciliter ꝓprehendere. ¶ Incestus aūt ōr alicuius ꝓmixtio cū ea que phibetur cum consanguinitatis vel affinitatis grad' Iter q̄s nō licz ꝑm canōi. sanctiones et sctoz patrum decreta parētes vel affines sibi invicē etiaz matrimonialiter ꝓmisceri.

¶ Peccatū vero cōtra naturā ꝺr Cū humana creatura cū alia diuerse specie vel cū alia sibi simili in specie tñ eiusdē sexus nepharie et damnabiliter cōmiscetur Vel cū ꝗs mulierē aliquā cognoscit diuerso ab eo modo qui per naturam ordinatur.

Qō ꝓsbiter fornicarius in oīa supradicta incidit peccata ¶Et primo in sacrilegium adulterium ⁊ stupꝝ

Nomnia supradicta fornicatiōis genera sacerdos fornicādo censetur incidere. Quod primo de adulterio ostendit Nā put superius dictū est quilibet ꝑsbiter spūaliter desponsat et in sponsam assumit sanctā et immaculatā ecclesiā cui ipe sue ordinatiōis prīcipio fidem seruare ꝓmisit Quappter si talem postea cū aliqua quātūcunq; soluta mechari cōtigerit. adulteriū merito censetur ꝓmittere Si em̄ vir cū extranea fornicādo et fidem sue carnalis sponse irritā faciendo. criminis adulterij venus iudicat Quāto magis is paris criminis venus iudicabit qui sue spūalis ꝓiugij et xpi sancte immaculate sponse fidem ꝓmissam ꝑsumptuosa temeritate violare Nā vt ꝺr beat⁹ Jeronim⁹. Sicut sceleſtius est sanctā ecclesiā temerarie destruere ꝙ domū plebeiā Ita sceleſti⁹ est spōsam xpi violare ꝙ spōsaz ꝓrimi. ¶ Videtur etiā talis fornicarius ꝑsbiter criminis sacrilegij obnoxius cēseri Cū em̄ ipse sit deo ꝓ cōtinencie votū solemniter dedicatus ¶Et dicat sicut iā supius ꝺr Templū dñi sacratū spūs sancti Si seipsum a deo ꝓ illicitam carnis copulā auferat. merito ꝺr esse sacrilegus ¶Etiam ßm aliā sacrilegij acceptōez qua quis sacrilegus ꝺr. qui rem sacrā et deo dedicatā. temerarie auferre ꝑsumit. Quia ßm diffinitiōez sacrilegij supraposita manifestū est ßm oīes fornicatiōes. ꝑsbiteros sacrilegos existere. Porro cū ꝑsbiteri dicantur vasa dñi. c. decreuim⁹. xxviij. di. ¶Et si sacrilegus dicat qui insensata et inanimata dñi vasa subripuisse ꝺr vel vincit. merito isti ꝑsbiteri sacrilegi dicētur si vasa sensata et animata seipos scz per illicitā ⁊ dāpnatā fornicatiōem. dño suo auferre ꝑsumant. ¶ poterit etiā ꝑsuaderi fornicarios presbiteros stupꝝ cōmittere Hanc em̄ sacerdotalem dignitatē que ꝙtum in se est incorrupta est et in maculata virgo. deturpant violāt ⁊ maculant et etiā quantū in se est deflorant vident ꝙtum sui ex pte est stupꝝ ꝓmittere et seipos de-

florare siue stuprare Si enī ante ordinis sacri susceptiōem. erant sua virginitate priuati. nihilominus p̄ sancti ordinis sacramentum et infusiōem spūssancti quē in eiusdē susceptiōe sacramēti. firmiter credimus infundi et reinte granter et nō homis coopante spūs sancti gracia p̄ficiūtur Jn maculatā etiā vestē sibi in baptismo collatā. postea per peccatum deperditā. iterū cēsetur accipere. Quapropter rursus suis immūdis fornicatiōibus et venereis amplexib⁹. suā polluerūt vitam. ipsi merito censeri dēnt seipsos defloare siue stuprare.

Oū etiam fornicarius p̄biter incidit in crimen incestus et peccatū p̄tra naturam.

s Ed q̄ tales fornicarij sacerdotes. incest⁹ crimen p̄mittant. tali p̄t suasione censeri Omnes qui regimen habent animarum spiritualem habent cognationem ad suos subditos maxime ad eos quorū per confessionem et penitencie sacramentum. spirituales patres sunt effecti. Dicit enim canon q̄ tanta est spūalis cognatio inter confitentem et eum qui confitetur. sicut inter baptizantem ꝛ baptisatū Vel inter eū qui aliquē de sacro fonte leuauit et eum qui leuatus est. Jnter tales aūt tāta est in tali gradu spiritualis p̄gnatio quāta est carnalis attinencia inter patrem et filium carnalē. Et ideo si forsitā quod absit aliquis p̄sbiter suaz spūalem filiā vel parrochianam carnaliē cōgnouerit grauis sum ma est ei ſm canones pena infligenda. Vnde in. C. oīes. xxx. di. ¶ i. beatus penitēcialem accedat Et sequit talis text⁹ Scriptū est enim q̄ oīes quos in penitēcia accepim⁹. ita nostri sunt filij vt in baptismate susceptī. Quapropter si quis hoc scelus ꝑpetrauerit. non solum dignitatis honorem amittit. verumetiā vsq̄ ad exitum vite. iugo penitēcie subdatur. ¶ Et in capitulo sequenti calixtus papa dicit talez deponendū fore ab omni officio et penitenciā agere debere p̄. xij. annos cōtinue peregrinando. et tūc ea peracta debet in arto monasterio cunctis diebus vite sue omnipotenti deo seruire. ¶ Per que verba recte ꝑcluditur supradictū fornicatōis genus magnū esse et execrabile peccatū cū eidez tam acerba et perpetua pena infligatur Sz quia p̄cedens racio de solis p̄sbiteris qui curā animarū habent videtur intelligi. ¶ Alio suasu cēseri oportet Omnes cuiuscūq̄ status p̄sbiteros

cunctis hominib⁹ et mulieribus quodãmõ spũalis attinẽcie vinculo astringi dicuntur Quia nedum.xij.apostoli ⁊ alij.lxxij.discipuli missi fuerunt ab ipo dño ad predicandũ euangeliũ suum per vniuersum orbem Jn quoꝝ quidẽ. discipuloꝝ loca. pbiteri successerũt sicut episcopi in loca apostoloꝝ Quapropt. et bonis operibus edocere tenentur Et si forsitan nõ verbo pdicatiõis tñ exẽplo bone vite et honeste conuersatiõis. ¶Propter qõ et merito cẽsent cũ oibus quodãmõ spiritualib⁹.necessitudis nexu astrigi Supradicti insup pbiteri q cum suis focarijs seu ꝓcubinis voluptuosaz vitã ducũt in peccatũ illud qõ cõtra naturã dicit corruere vident. Sed ne forsitan auscultãcium vel legenciũ aures aut animi ledantur. Vel etiam aer ipse immundis sermonibus maculet.tacere licet de illoꝝ prebiteroꝝ immũdis et impudicis tactibus ⁊ nephãdis amplexibus quos cum suis sepedictis ꝓcubinis exercere non formidãt Silencio quoq; pretereo nepharios ac inordinatos modos quibus suis meretricib⁹ ꝓmiscentur quos earũdem execrabilis voluptas et petulãtis libidinis immoderatus ardor exquisitis studijs et preter naturalez ordinem adinuenire moliũtur Sz ad aliũ cz litteralẽ sensum pertransiens adducam suasionem Sacerdotalis dignitas ßm suã naturam sancta est et immaculata Cum ergo id qõ naturaliter mundũ est et immaculatũ.abhorrẽdo fugiat id qõ sordidũ est ac immũdũ. Clare liquet q illã sanctã dignitatem.immũdis et sordidis voluptatibus maculare sit contra naturã ei⁹ peccare. ¶Quapropter manifeste concludit tales focarios pbiteros q sic dignitatis sue et sacerdotalis ordis maculant puritatẽ.Peccatũ qõ cõtra naturã &.dãpnabiliter ꝓmittere posset hoc idẽ alio mõ suadere Omnes nãq; ecclesiastici viri q ordis sacri viculo astrigunt ßm iura cano.et ciui.fingũt q̃tũ ad matrimõiales amplex⁹ mortui. mõ qõ mortuũ est naturaliter generare vel generatiõis act⁹ exercere nõ põt quare ꝛc.

Qõ fornicarij prebiteri in piurij voti fracti et mẽtis fidei crimina incidant.

Ed preter illa fornicationis genera de quib⁹ supradictum est videntur ipsi fornicarij prebiteri in alia quaz plura scelera corruere. Jpsi nanq; videntur et periurium.mendacium voti fractiõem

et mentitam fidez incidere Quia vt iam supradictū est ipsi deo et ecclesie sue pmiserūt cōtinenciaz et mundiciā imppetuū seruare. Omnes em̄ q̄ ad sacros ordines pmouent̄. in sua pmotiōe cōtinencie votū facere censent̄ saltez tacitū put quidā dicūt Alijs verius asserentib⁹ q̄ ymmo exp̄sso et solemni voto tales ad ppetuā ptinenciā sunt obligati. Nā vniuersalis occidentalis ecclesia in vna sancta synodo solleniter cōgregata. p oibus suis ministris castitatē ppetuā pfessa est put satis in p̄cedentib⁹ ostendit̄. Sz q̄ expressius et qđ inq̄ sollēnius illa ptinencie pfessiōe que in tot tantorūq̄ patrū presencia sctā legitur fuisse. Aliā insup incurrūt piurij speciem fornicarij sacerdotes et alij maxime illi qui ecclesiastica detinēt bñficia. cū ipsi iurauerunt suis bñficijs in debitis obsequijs deseruire. Et quō poterūt tales bñficia debita pſolue re qui ppter suā immundiciam digni nō sunt sacris astare altaribus. vel alias i diuino cōspectu ministrare. In hos vero qui bñficia in ecclesia dei optinent illos grauior pmit culpa qui regimen hūt aiarū. qui sez tenent̄ sibi subiectū populū in moribus bonis ac virtutib⁹ edocere Quauiter em̄ hoc adimplere valebūt qui seipsos docere nesciūt. quiq̄ virtutes respuūt et p̄m eas opari minime didicerūt. Quō poterit etiā eoz vita suis subditis exemplū bonū p̄bere quos mānifestū est fedis et immundis luxurijs maculari Nā cuiuslibet instructiōis seu p̄dicatōis inicium est bonis operibus ac virtutib⁹ ppriam vitā adornare exemplo dñi nostri iesu ỹpi qui primo cepit facere postea autem docere et predicare.

Qđ presbiteri fornicarij hōicidiū ppetrare dicūt.

Idēt̄ etiā supradicti fornicarij p̄sbiteri in homicidij scelus corruere Ipsi nāq̄ p sua mala opera suas ppias anias in dāpnationem et mortē ppetuā miserabiliter ptrahūt Nā iuxta apostoli sententiā Stipendia pcci mors qđ vtiq̄ de morte aie intelligitur Si igit̄ hij qui corpus occidūt. homicidij rei iudicātur Quāto magis illi qui aiam occidūt in grauioris homicidij reatū incidere dicūtur. ¶ Tāto nanq̄ grauius est occidere aiam q̄ corp⁹ quāto ipa aia corpi p̄ualet Sz q̄ grauius est supradicti miseri p̄sbiteri. nō solū ppias anias sed etiā alioz anias censent̄ occidere. Nā cum ipsi sint et esse de-

beant aliorum exemplū et suorū subditorū et aliorum simpliciū regula ꝑm quā seipsos regulare et conseruare debēt et debeat eor vita quibuscūq; secularibus exemplū et speculum existere Propter quod ethymoloyce ꝑsbiteri quasi ꝓbentes iter dicuntur. Si ipsi distorta vita et polluta calle incedāt multos in ꝓcipicij ruinam secum trahere ꝓhibentur. Dicit em̄ canon Quod a maioribus ꝓmittitur. a subditis facilit er trahitur in exemplū O q̄ igitur ꝓniciosa est ministror ecclesie miserabilis ruina et vita male ꝓposita cui sui auctores ad interitū ꝑpetuum ducere nō sufficit. sed et aliorū plurimor insidiatur saluti. Quapropter in alio canone ꝺr q ipi tot mortib⁹ digni sunt quot per sue male cōuersatiōis exm̄. ad deteriorem vitaz homines attraxerunt.

Oū fornicarij sacerdo. furtū ꝓmittāt et rapinā.

Vilibet manifestū fore videtur supradictos sacerdotes furtū et rapinam cōmittere. cū ipsi patrimonium xpi et pauperū indigenciū bona in malos ac dampnatos vsus dispensent Nā ipsis bonorum eorū ad ministerio sue dispensatio admittit ideo vt victu vestituq; ex eis moderate ꝓceptis et acceptis ipsor residuuz in alimentū pauperū et alios pyos vsus cōuertant Et si quid ex eis in ꝓphanos et illicitos vsus cō uerterint sive expendere ꝑsumpserint. furtū et rapinā iuxta canonicas sanctiōes ꝑpetrare censent Perpendite igitur carissimi frēs nūquid cōcubinarij sacerdotes furtū cōmittant et rapinā q̄ bona ecclesiastica que ver sunt patrimoniū xpi et pauperū in nepharios ac dāpnabiles vsus expendere nō formidāt Ipsi nāq; supradicta bona in suarū meretricum et sordidarū mulierū victum et amictū ꝑdigaliter ꝓsumūt Et qui q̄q; paucis ac moderatis epularū generib⁹ cōtentarētur si earūdem carerent consorcio vt illas in amorē suū impudicū magis allicīāt et ardescere faciant. delicata cibaria ac ꝑciosa vina sibi ꝑparant. Sed et ipsi circa honestū vestiū modū. q̄q; pacientes indigenciam tanq; vere stulti et ignari ꝓ suis supradictis ꝓcubinis adornādis xpi et pauperū suorum bona ꝑdigaliter expendunt. et ꝑut satis rerum magna experiēcia docuit ille misere et infelices que ꝓfecto pane quo vescuntur digne non sunt mediocris panni vestibus cōtentari recusant Et aduersus

eos quos vere seruos pocius q̄ magistros vel dominos appellare deberēt Nā et tristiciā fraudulenter simulant. nec antea reconsiliari dignātur donec p̄ciosas vestes et cariores voderaturas suis optineāt blādicijs. quibus magne et nobiles burgēses et dñe merito deberent cōtentari Liberos insup quos ex suo dāpnabili coitu p̄creāt educare siue enutrire cōuenit. et pauperū suorum expensis et sumptibus de bonis scz que ab ecclesia habuerunt. qui cuz ad discretōis et pubertatis annos deuenerunt. pro suis celebrandis nupcijs facultates proprias omnino exhauriūt Et quod miserabilius est. suorū fructus beneficioz et prouentus trium annorū sequenciū vel plurium p̄ sua honestate seruanda necessitatem habent exponere. Quid plura hic cōmuniter pauperes et indigentes ac bonis temporalibus omnibus priuati. suā miserabilem vitam finiunt. Et quod magis dolendem est animas suas nisi diuina preueniatur misericordia in ppetuam baratri damnationem trāsmittūt Quod si forsitan eos post mortem aliquas pecunias vel aliqd simile habere p̄tigerit. ab eis eadem intentione seruant. vt p̄ remedio animarū suarum in vsus pauperum conuertātur Hee miserere et infelices cōcubine. totū rapiunt et furant. et suos defunctos magistros quos tm̄ in vita diligere accelerate tradunt obliuiōi. Alioscz impudicos amatores. q̄ cito valeant inuenire accipiunt. in quos priorum delectationem. pariterqz bona ab eisdē furata transferāt Infelices igit̄ et miseri merito dicūtur. quia p̄ talia blandimēta ꝛ similiū delectionum seipsos decipi pmittunt et bona ecclesiastica que patrimoniū x̄pi nuncupant. in earū vitam et sustentatiōem inmoderate dispensant O q̄ igitur terribili iudicio voce tales redarguētur in extremo iudicio. cum ille summus paterfamilias villicationis sibi credite. ab eo rationez exiget. qui pauperes x̄pi nudos incedere et fame cōteri ꝓspiciunt. nec cum vllo pietatis modo aduersus eos inclinātur. quos inq̄ clamātes opere deposcēdo p̄cipiunt. Nec cū de eorū bonis que ipsum violēter detinent et male cō sumunt. quicqd etiā eis minimū impartiri volūt. O q̄ duram et terribilem sentenciā sustinebunt si em̄ seculares viri qui patrimonium x̄pi non possidēt. de in misericordia et impietate a dño iudicante. in suo finali iudicio redarguentur. cum dicetur ab illo.

Jte maledicti in ignem eternum
Esurui et nō dedistis mihi mā-
ducare Quātomagis frēs carissi
mi illi redarguēr qui de patri-
monio xpi et bonis pauperū mi
sericordiā facere recusant. et eisdē
paupibus de suis ppriis bonis.
elemosina erogare ptempnunt.
quibus tñ eorundem bonor nō
dñm. sēd administratio sola vi-
deatur fore commissa.

Quod fornicato-
res presbiteri magnū scandalū
in ecclesia generant.

Ales insup cōcubina-
t rū p̄sbiteri magnū scā
dalum in ecclesia gene
rant et toti clero obprobriū et ig
nominiam afferunt Nā ppter
suā detestandā vitā et inhonestā
puersatiōem. omēs cleri in eccle-
sia famulātes contempnūtur et
vilipēdunt adeo q̄ habētur in de
risum omi populo et fabula sūt
cūctis hoibus Q̄ etiā a quibus
dā malis clericis agitur. oib⁹ ec-
clesie ministris generaliter appo
nitur O q̄ graue scandalū gene
rant et magnū inducūt animar
periculū Scandalū in q̄ gene-
rāt in ecclesia dei et ei⁹ ministris
qui ppter hoc scandalizātur et
periculū animarū inducūt sim-
plicibus et subditis quibus eor
vita debet esse exemplū et regula
vitam suam dirigendi. Hūjs em
temporibus vt arbitror licet in
sctā dei ecclesia. plures sunt boni
prelati et episcopi q̄ alij inferio-
res quib⁹ dñici gregis cura com
mittitur. qui moribus vita et sci
encia pollentes. suis totis viribꝫ
conantur sibi subditū populum
in diuinis mādatis instruere tā
per suā bonam et honestam con
uersatiōem q̄ dñici predicatiōes
euāgelij Jdeo cū eor vita despi-
citur. eor predicatio diffamatur
quia mēbra sunt cleri qui vt su-
pradictū est. ppter aliquor vo-
luptuosam et detestabilē vitā. in
se et suis pribus diffamant a cūc
tis hominib⁹ Et ideo licet ßm
euangelij sententiam necesse sit
q̄nq̄ scādala euenire. z tamē ve
illis per quos talia et tāta in ec-
clesia dei eueniunt scandala cum
illis nulla valeant inuenire gra
uiora. Nonne queso maximū est
scandalum. totā dei ecclesiam in
qua non est ruga seu macula. sic
denigrare ac diffamare atq; et
totum ecclesiasticum negocium
in quo tot et tantos viros pre-
claros virtutibus et moribus in
signitos. manifestū est cōprehē-
di. per eorundē fornicatoriorꝫ sa-
cerdotum vitā inq̄ z diffamatā
puersatiōes sustinere obprobriū.
et eorundem p̄dicatiōes prēpni.
Quapropter ßm enumeratā do

crimā mathei. xviij. ca. Expedit cuilibet eoꝝ. asinariā molam in collo suspendi. vt cum ea in profundū dimergantur.

Quod supradicti fornicarij sacerdotes irreuerencie culpam ꝓmittunt.

Oꝛro videntur supra dicti cōcubinarij ꝑsbiteri in culpā irreuerēcie declinare deum nāq; et dñm ac magistrū suum qui eos tot dignitatum et honoꝝ preclaris titulis insignauit. irreuerēter ac indigne tractāt. ꝓsecrant. ac manducant ¶Et nō attendētes vel saltem cōtemnentes eius dignitatem et excellenciā. ipm turpiter inq̄tum in se est maculant et dehonorant Cum scz eius p̄ciosum corpus manibus pollutis ꝓtingunt. et ore sordido osculari presumant Nūquid igi est eorum grandis irreuerencia que sic ad dñicum corpus mūdum et immaculatū. toto polluto corpore et manib⁹ accedere nō formidāt O q̄ infelices sunt et vere grauibus digni sunt supplicijs. qui tātum dñm in tam fedum et immundum collocāt habitaculū. Cuius tanta est dignitas et excellencia q̄ illas intellectus non capit humanus Cuius etiā magnitudinē celi capere nō sufficiūt. ¶Et cuius decorem et pulchritudinē angeli et alij celestes spirit⁹ contemplari mirando et mirari cōtemplando non cessant Qui nihilominus adeo seipm deprimere voluit et sic sacerdotū gen⁹ honorare. et eorundē se manibus et in suis tandem corpusculis recipi Tu ergo miser et infelix qui cum meretrice habitas. cū iuxta apostolicā sentenciā Qui adheret meretrici. vnū corpus efficit cum meretrice Considera q̄tum deum tuū inhonoras qui corp⁹ tuum qō in templū suū et spūs sancti sacrariū dedicauerat. meretriculi corporis facis portionē ¶Et manus tuas quas ad sacrādum et palpandū suū p̄ciosissimum corpus idem dñs consecrauerat. immundis atq; nephandis meretricis amplexib⁹ et tactibus miserabiliter polluisti Qualiter audes miser et infelix sacerdos. illum bñdictum virginis filium. tuis pollutis manib⁹ contingere. quas tota nocte cum veneris filia maculasti Quare inq̄ nō erubescis. os tuū immundum prebere ad osculandū marie virginis filiū. qui ad immūda et nephanda meretricis oscula. tota nocte illud exhibuisti. ¶Attende et considera diligenter quantā facis illi gloriosę virgini marie iniuriā. qui sic im-

munde et irreuerenter sui sacratissimi filij corpus et sanguinem tractare nō formidas Nunquid bñ audisti. q̄ illa est sanctissima patrona que peccatores qui ꝓpter sua delicta indignationem altissimi meruerūt incurere. suis interuenientibus precibus. dño reconciliari consueuit Ad quā etiam cum ipsa sit benignissima atq̄ pijssima. et tociꝰ misericordie plenitudinem in se ꝓtinens. tutum habent ipsi peccatores introitū. Sed quō audebis ante ipsius astare conspectū vel ab ea postulare subsidiū qui tu suū bñdictū filiū. tam dure et irreuerēter tractasti xp̄m scz fedis et immundis manibus ꝓtingēdo. et ex ore tuo sordidissimo sputa fetida indeq̄ more. in suā splendidissimam et immaculatam faciem ꝓiciendo et tandem inabhominabilis tui corporis cluaca ip̄m velut in carcere fetido reponendo Quapropter merito cōsequitur. iudeoꝝ tollerabilioꝝ iniquitas qui ip̄m crucifixerunt. q̄ tua similiū sacerdotum malicia Quia illi nesciebāt ipsum esse filium dei Quia iuxta v̄bū apostoli ad gallates. v. Si cognouissent regez glorie nō crucifixissent Vñ circa hoc ō̄t btūs augustinus Quia magis delinquunt qui iam regnantem in celis cōtemnunt. eius scz corpus indigne tractantes et sumentes. q̄ qui eum ambulantem in terris crucifixerunt.

Qō fornicarij sacerdotes apostasie crimē ꝓmittere

Onsequēter igit̄ (tūt fornicatores ꝓfiteri apostasie committere crimen perhibentur Apostatare nāq̄ est a suo gradu ordine statu vel dignitate recedere Dicitur em̄ apostata ethymologyce quasi retrocedens vel stans vt cū clericus vel religiosus clericatum vel habitum religionis temerarie dimittit Et verius apostata talis dicit̄. Si clericatus vel religiōis cōtemnens vitam ducendo culpabilem Jn hac igitur criminis specie euidenter cadit p̄fiteri diaconus vel subdiaconus qui canonicis vel ecclesiasticis constitutis et abiectis regulis et castitatis voto postpositis. carnis illecebris et voluptuosam vitam insequit̄ Que em̄ maior est apostasia q̄ a deo suis prauis operibus recedere. et immunde et fetide meretrici adherere. Fugite ergo frēs carissimi suspectarum mulierum ꝓximia si vos cupitis apostasie crimen euadere. Dicit em̄ salomō ecclesiasticis .xix. ca. Qō vinum et mulieres faciunt apostatare hoies etiā sapientes

Quod sacerdotes cõcubinariꝫ in scismatis crimen inuoluuntur.

Reterea videtur tales p fornicatores presbiteri scismatis crimine involui Ipsi em̃ seipsos videtur dividere ⁊ abstrahere a sctã matre ecclesia p sua scz illicita opera. et iam videtur velle asserere se minime obligatos fore ad cõtinentiam et ad carnis mundiciã obseruãdã. Qõ in̄ ipsa mater ecclesia in sua generali synodo irreuocabiliter ordinauit Nã si ipsi cõtrariũ asserũt ecclesie adherendo quare ergo cõtinenciã nõ seruãt Et si luxuriã alijs predicant fugiendam. quare plus nõ abstinent. nec forsitan cũ alijs predicauerint. ipsi reprobi efficiantur Et ne eoꝝ cuilibet dici valeat qõ scribit luce. vi. Ypocrite eice prius trabem de oculo tuo et tunc prospice vt educas festucam de oculo fratris tui.

Qõ etiã tales presbiteri deceptõis culpã incurrũt

Ꝛ precedentib⁹ dictis e cõuenienter arguit supradictos fornicarios p̄sbiteros in deceptõis et fraudis votũ cõrruere Ipsi nãqz accipiunt a populo decimas. oblationes et alia ecclesiastica beneficia et iura. que ideo ab ipsis offerentib⁹ largiũtur vt offerẽ cum ad dñm intercedant et ipis eum reddãt ppiciũ atqz placabilem. Sed quõ poterunt p alijs dñm orare qui p seipsis vt antea dictũ est indigni sunt ad ipsum accedere Quõ insup ipum placare poterunt qui se eius inimicos cõstituũt. ipsius videlicz mãdata ptempnẽdo. et votũ sibi prestitũ irritãdo Propter qõ merito deꝰ ipos nõ audit nec eoꝝ sacrificia recipit Sed vlterius in eorũdem precibus irritatur si populus p eos non benedictionẽ sed pocius maledictõem a domino cõsequitur Eo dicente per prophetam. Maledicam inquit benedictionibus vestris Ꝛos enim dñs tantum abhorret ꝓpter malam et inhonestam vitã q ipse eos ad se venientes dedignatur recipere vt ipse innuit per ysaiã ꝓphetaz Recedite inqt a me pollutis manibus recedite et abite.

Qõ fornicatores p̄sbiteri maledictoꝝ crimen censentur incurrere.

Ostremo suaderi pote p rit eosdẽ ꝓcubinarios p̄sbiteros et sacerdotes. maledictoꝝ scelus incurrere. Quia vt supra pluries dꝫ ꝓpter

eorum malam vitã totus clerus maledicit ac diffamatur. Cũ ergo tali infamie verã pstent occasionem. Ipsi magis clerũ cẽsentur diffamare q̃ illi qui vbo diffamant seu maledicũt Tantum enĩ per eos ecclesia sustinet votũ et infamiã et iã in tantũ deuenit obprobriũ. vt nullus de ecclesiastica ierarchia. castus vel cõtinens a seculi secularib⁹ reputetur. ymmo et si in ea quisq̃ forsitan inuentus fuerit qui deũ hñs pre oculis. suiq̃ cõtinencie voti nõ immemor. castimoniã prout decet seruare voluerit Illi miseri fornicarij pbiteri nõ eo ptenti q̃ vniuersalis vel vniuersus clerus per eos diffamat. ipm pticulariter diffamare nitũtur atq̃ vituperare. eos scz fama que cũctis pcios⁹ est. operibus crudeliter detrahẽdo Nec cessant falsos pscrutari modos quib⁹ eidẽ valeant cõtinẽtie nomen auferri Et hoc de scda pte principali.

Sequitur tercia ⁊ finalis pars principalis huius modici operis Que est de penis fornicariorũ pbiterorũ seu sacerdotũ. Tercia ps principalis hui⁹

Ercia et fi (tractat⁹. t nalẽ ptẽ hui⁹ tractat⁹ aggredi cõuenit Jn q̃ manifeste apparet q̃ pcubinarij et alij fornicatores pbiteri. graviter erũt puniẽdi vt ex acerbitate penaꝝ. arguat ex psequẽti ipsius delicti enormitas Et diuidetur presens pticula in tres alias ptes principales quẽadmodũ prima ps hui⁹ pñtis operis supius diuisa extitit Nã prio videbit q̃ grauib⁹ penis plectẽdi sint pbiteri fornicarij Ratoibus sumptis a iure diuino ex vtriscz scz testamẽtis Scdo ponent pene q̃bus a iure ciui. merẽtur puniẽdi. Et tercio subdent pene a cano. iure impposite Haꝝ ptiũ pria rursus in duas diuidit Quia in prima ponẽtur exẽpla veteris testamẽti Et q̃b⁹ arguit acerbitas pene in pbiteris fornicatib⁹ Et in scda adijciẽtur auctoritates noui testamẽti ex q̃b⁹ earũdẽ penarũ acerbitas arguitur.

De diluuio facto tpib⁹ noe Et quo arguit fornicarios pbiteros siue sacerdotes graviter fore puniendos.

Ater cetera veteris testamẽti exẽpla que ad ppositũ nr̃m pnt adduci Primo occurrit illud qd̃ scribitur genes. vi. ca. de illo vniuersali diluuio qd̃ tpib⁹ noe factum est. Tũc oĩe animatũ qd̃ in terra viuebat. exnimia aquaꝝ inundatiõe sup vniuersaꝝ terrã interijt.

paucis tñ ex eis exceptis. que pro
ptinuatiõe mũdi et generũ cũcto
rum aialiũ fuerunt nuto diuino
in archa reseruata Illud aũt di
luuium ideo factũ fuisse legit Vt
iniquitates et scelera hoim puni
rẽtur Nã put etiã in supradicto
ca. Et text' Cũ cepissent homies
multiplicari super terrã. et filias
procreassent. videtes filij dei filias
hoim q pulchre essent. acceperũt
sibi vxores ex eis Iratusq dñs
dixit Delebo hominẽ quẽ creaui
a facie terre ab hoie vsq ad ani
mãcia. a reptili vsq ad volucres
celi penitet me fecisse hoẽm Pen
sate frẽs carissimi et diligẽter v̄
ba supradicta attẽdite. Cũ em̃ dr
Videtes filij dei filias hoim ꝛc.
Quid p filios dei aliud intelligi
mus qꝫ sacerdotes et alios eccle
sie ministros de quibus in psal.
dicit Ego dixi dij estis et filij ex
celsi omnes Per filios aũt homi
num quarũ nupcie filijs dei in
terdicte fuerãt Omnes mulieres
intelligim'. cum ab huiusmodi
debeant ipsi presbiteri et altaris
ministri abstinere Et sicut ppt
peccata filiorũ dei qui cum filia
bus hominum fornicati sunt fa
ctum est diluuiũ super terram.
in quo pene cuncta animancia
cum ipsis delinquẽtibus homi
nibus interierunt Sic etiã pro
pter scelera fornicantiũ hominũ
presbiterorũ. plures eorundẽ sub
diti et alij q plurimi ipsorũ ma
lam et inhonestam vitã sequen
tes. miserabiliter puniuit et inpe
tuũ damnationis fluuio vna
cum eisdem presbiteris delinquẽ
tibus submerguntur.

De pũitiõe stupri

promissi in psonã dyne filia iacob.

Supradicte hystorie ad
s iungere libet aliã. que
in eodem libro geneß.
xxxiij. capitulo ponitur. Vbi le
gitur de dyna filia iocab. que p
sychen filiũ emorreis violẽter et
inuitus suis parentib' fuit ab eo
stuprata Propter qõ in tanti sce
leris vltionẽ filij iacab. frẽs eius
dem dyne. ipsum sychen et emor
regem patrẽ suum interierũt gla
dio vna cum cũcto huius vrbis
populo. fuitq tota illa ciuitas
omnib' suis bonis spoliata. Si
igitur qui carnale stupriũ cõmi
serat. tanta punitiõe dignus. at
tendite quãta digni sunt fornica
tores presbiteri omni aduersiõe
quos in spirituale stupriũ supra
ostensum est incidere.

Quod grauiter fu

erunt puniti filij israhel fornicã
tes cum filijs moab Ex quo ar
guitur fornicantes presbiteros
grauiter debere puniri.

Egitur ꝑterea in libro
1 numeroꝝ ca.xxv.ꝙ filij israhel fornicati sūt cū filiabus moab.quarū tamen connubia et quicūqꝫ alij ꝛcubitus ꝑm legis sue mandata. eisdē fuerāt interdicta Propter quod dñs aduersus eos accendit iram suam.et graui vltione vltus est in eos Dixit ad moysen capitu. supradicto textus. Tolle cūctos principes populi et suspende eos cōtra solem in patibulis.vt auertatur oculus meus ab israhel. Dixitqꝫ moyses ad iudeos israhel Occidat vnusquisqꝫ ꝓximos suos Et ceciderūt de filijs israhel.xxiij.milia Ecce igitur manifeste patet ꝙ graui punitione percussi sunt filij israhel eo ꝙ cū mulieribus alienis dampnata fornicatiōe seipsos maculassent. Quapropter merito timere dñt fornicarij sacerdotes. gramissimam supra se venire punitiōem qui sunt vel esse debent veri israhelitice quibus oīes mulieres ꝛ earundē cōcubitus.a lege nostra sunt interdicti Et quorum dignitas lōge sanctior et excellentior est ꝙ filiorum israhel ꝙtūcunqꝫ fuisset eorum gradus vel excellēs dignitas.

De digna ꝑnitiōe

filiorū heli sacerdotis eo ꝙ luxurioſe viuebant. Et quo etiā arguit̄ fornicarios sacerdotes magna pena fore puniendos.

Silencio preterire non
s oportet illā hystoriam que in primo rigū capitij.scribit̄ scz de duobus filijs heli sacerdotis qui luxuriose et incōtinenter viuebant etiaz sciente et vidente patre suo.nec eoꝝ malam vitam corrigente Jn quoꝝ vltionem immisit dñs magnaz plagam in israhel Cuz eīm filijs israhel ingens bellum cōtra philisteos immineret.ordinatū fuit ꝑ maiores natu israhel.ꝙ archa federis dñi aduersus inimicos ꝓ victoria celerius obtinēda portaretur Erat aūt filiorum heli qui et leuite erant ꝓpriū officiū illam archā deportare Quā cū ad ꝓprie gentis exercitum detulissent.et bellum inter vtrasqꝫ ꝑtes cōmitteretur.succubuit israheliticus populus et hoc ꝓpter ipsorū leuitarū archā deportancium voluptuosam vitā et inhonestam cōuersatiōem Et ipsi in eodem bello mirabiliter corruerunt Et longe grauius fuit.ipa dñica archa que erit tota fiducia et omnimoda spes et certa expectatio iudeorū. per aduersarios capta fuit et sublata Et heli q̄dem qui ꝓ foribus domus sue negocij euentum exspectabat.

Audiens id q̄ circa bellum lamẽ
tabiliter gestum fuerat. vehemẽ
ter doluit Sed et cum archã dñi
abinimicis captam esse audiuis-
set. de sella corruens fractis cer-
uicibus spiritũ exalauit. ¶ Vi-
detis igitur frẽs carissimi quãta
ruina ac desolacio populo dei
tunc accedat ꝓpter luxuriosam
vitam ministrorũ ecclesie qui tñ
tantũ ad continenciã non erant
astricti q̄tum nostre ecclesie ca-
tholice sacerdotes ac ceteri mini
stri obligant Illi solũ deferebãt
in veteri testamento figuratiuã
archã. sed isti deferunt archã ve
ram per illã figuratã siue desig-
natam. fidem scz orthodoxaz et
euangelicã doctrinã quã ipsi te-
nentur portare et coram oĩb⁹
predicare vt israhelitic⁹. i. popul⁹
catholic⁹ valeat in spirituali bel
lo. de suis inimicis palmã repor
tare Si vero hos spũales arche
baiulos. per suã malam et inho
nestam vitam corruere cõtigerit
archa id est fides catholica. quã
suis deportabãt humeris eisdem
corruentibus et multis ipsis ca-
dentib⁹ et eorum vestigia sequen
tib⁹. in spũali peccatorũ certami
ne qđ vero dolendũ est miserabi
liter corruũt. et impetue dãpna
tionis mortem decidũt.

Quod dauid fuit

ꝓ adulterio grauit punit⁹ a dño

Otro ad memoriã re-
p ducitur illa cõmunis
hystoria que secundo
regum ca. xij. scribitur de punitione Dauid qui cũ bersabea vxore vrie adulteriũ ꝓpetrauit Nã ꝓpter hoc dñs eidez tribulationes plurimas. insup dolores et labores immẽsos p oĩa ipe vite sue in tanti sceleris punitione immisit Jpmq̄ dilecta ple priuauit quã ex tali adulterio genera uerat Nec fuit ipse dñs contẽtus illum in persona sua et ple supradicta punire. sed in tãti criminis vltionem maiorem etiam suã posteritatem totaz puniuit. eo q̄ voluit ab eo psecutiõis gladiuz vsq̄ in sempiternũ eo q̄ despexeris me et tuleris vxorez vrie ethei Legit quoq̄ in veteri testamento q̄ dñs precepit moysi adulterãtes. lapidatiõis et finalis supplicij penã subire Vñ leuitici xxvi. ca. sic dr Si mechatus fuerit aliquis cum vxore primi sui. morte moriat Cum fratres carissimi ꝓ carnali adulterio tãtam penam iusserit dñs erogari Pensate quãta punitione digni sunt sacerdotes. ceteriq̄ altaris ministri qui focarijs cõcubinis suis carnaliter adherendo. carnaleq̄ spirituale adulterium censentur committere. ymmo et cũ vtroq̄

adulterio alia q̄ plura delictorū genera ꝓut supius fuit ostensum dānabiliter eos perpetrare dicimus Preterea.ij.regum.xiij. ca. legitur quanta pena fuerat ꝓ incestu amon in amorem thamar sororis sue.luxurie flammis agitatus.grauit exarsisset.finxit se esse quadā infirmitate oppressum Et cum ipsa thamar visitatiōis illius causa thalamū suū ingressa fuisset.oībus eius familiaribus a se expulsis.ipsam violēter oppressit.carnaliterq cognouit Jn cuius quidē sceleris vltionem fuit ipse amon per fratrem suum absolon crudeliter occisus.

De punitione salomonis qui cum alienis fornicatus est Ex quo etiam arguit fornicarios sacerdotes grauiter existere puniendos.

Legitur insup de salomone qui fuit rex sup vniersum populum israhel.cui dns tantā cōtulit sapientiā atq prudenciam sicut et gloriā Potenciā.diuicias ac plurimas et oia alia graciarū dona.q ei largit est sup oēs reges q̄ antea fuerāt supra terrā et postea fuerūt erūt inposterū . Et nhilo min tantor bñficiorū im memor.diuina mādata prevaricans.cum alienis mulierib mechatus est De quib sc̄z dns dixerat filijs israhel Nō egredimini ad eas.neq de illis egredient ad vos Et fecerūt eū a deo suo recedere et earūdez deos et ydola vana adorare ꝓpter qd dns vltiōe grandi vltus est in eū.et posteritatē suā israheliticis ꝓuabit dño reseruatis dūtaxat ei duab tribub sc̄z Juda et benyamin q̄s eidē ipe dns reliquit ꝓpter iuramentū qd fecerat dauid ꝓuo suo ij.regū.x.ca. Sic etiā frēs carissimi sacerdotes et alij altaris ministri qui reges dicunt vt supra demonstratū fuit.quos dns tot et tātis tāqz p̄claris dignitatū t honor titulis insignuit vt etiā sui sacratissimi corpis et sanguinis ꝓsecratores et ministratores efficeret Si alienigenar abutūt amplexib regnū israhel.i.regnū celorū ad qd vocati sunt cui heredes a dño instituti fuerūt miserabiliter pdūt.et ad ppetuam dāpnatōez pducūt.ymmo et regnū qd habebāt in terris cēsentur amittere gloriam sc̄z et honorem sacerdotalis dignitatis.et perpetuam incurrunt infamiam.

Qualiter balthasar rex babilonis a dño fuit punitus eo q ꝓ vasa dñi irreuerēter tractauit Ex q̄ ꝓpositū nīm ar-

Occurrit insup memorie exemplum quod in danielis libro capi. v. scribit de balthazar scz filio Nabugodonosor regis babilonis. qui a dño dyre fuit correptus eo q ipse minus reuerenter tractauit vasa dñi tẽpli que pater suus captiuitatis israhel tpe de tẽplo salomõis iusserat deportari Nã cum ipse illa sacrata vasa sic indigne cõtingisset et ab eis illis irreuerenter tractari fecisset. sequẽti nocte diuinitus interẽptus est et eius regnũ ad extraneos trãslatum Si ergo rex ille tantã iustinuit vltionẽ eo q dñica vasa irreuerenter tractasset. Quanto debent timere sacerdotes fornicãtes a dño sibi penã erogari qui non dñica vasa sed preciosissimum corpus xpi et sanguinem mente corrupta et pollutis manibus cõsecrare et cõtingere vel palpare non formidant.

Sequit videre per auctoritates noui testamenti q̃ graui pena puniẽdi sunt presbiteri cõtinenciã nõ seruantes.

Ostitis quibusdam exemplis veteris testamẽti ad demonstrandum fornicatores p̃sbiteros siue sacerdotes grauibus penis et varijs supplicijs acerbisq generibus fore plectendos. Nunc ad auctoritates noue legis transeamus. Et primũ occurrere videt id qđ de xpo legitur in euãgelio scz qñ ipse ementes et vendentes eiecit de templo marci. xi. ca. Et hoc ppter honorem ipsius templi quod dedicatum erat domino. nõ ad cõmercia siue mercãcias exercendas. sed ante omnia et super omnia ad orandum ibi ipsum dñm pro peccatis populi Quantomagis igit eiciet supradictos p̃sbiteros de templo sctõ suo qui eius domũ ac templum spirituale sui spiritus habitacu polluunt et maculant et eius sacratissimũ corpus et sanguinem immunde et irreuerẽter tractant et in suo fetido corpore reponũt Sane etiaz in euangelio legitur Mathei. v. capitu Quod carnale matrimoniũ ppter solam fornicationem dissoluitur. et vir ab vxore adultera sepatur et econtra Et quo argumentũ sumit q p̃sbiter qui cum deo 7 ecclesia sua sponsa exordio siue pmocionis matrimonialis vinculo coniunctus fuerat. si cum aliquo fornicetur a deo et ecclesia merito debebit separi A deo cuius scilicz presencia omnia nobis bona. cunctaq virtutes et gracie cõferuntur Et cui⁹ etiã absencia. nobis collata bona auferunt et oppo-

sita mala in eorundē loca succedūt Dicūt enī scripture sacre p fessores. q dānati graviorē reputāt iā pcci sui penā q beatifica visiōe dei sūt priuati q alias sensuales et actuales penas quas miseri ipi inperpetuū pacientur.

Sequūt auctoritates apostoli ad demōstrandū acerbitatē penaz que merito fornicarijs presbiteris debētur.

Eat paulus apostol multas in suis epistolis auctoritates ponit Et ex quib arguit fornicatores pbiteros in dānationē ppetuaz qua nulla pena est grauior. miserabilit incidere. Vñ ad corin. v. legit q idē apostolus tradidit sathane illū dānatū fornicatorez qui cū sua nouerca carnalit peccauit vt a dyabulo cruciaret Si igit tā grauiter punitus est qui cū sua cōsanguinea vel affini cōmisceba. Multo grauiori pena iste plectend est qui cū sua spirituali filia. dānato atz nephario coitu maculat. ¶ Itē primo ad corin. vi. ca. dr Nō neqz fornicatores. neqz ydolis seruiētes. neqz adulteri et ceteri. regnū celorum possidebūt Et ad epheseos. v. ca sic dr. Hoc scitote intelligētes q omis fornicator. aut immūd aut auarus qō est ydoloz seruit nō. habebit hereditatē in regno celesti. Et primi ad corin.. xv. ca. sic dicit. Fratres visum est spiritui sancto et nobis. vltra nihil inponere vobis oneris q hec imitari vt abstineatis vos ab immolatione simulacrū et sanguie suffocato et fornicatiōe. Et sequit Hec em necessaria sunt sine quib salus esse nō pōt Vñ cū fornicatio inter alia ibidē nominet. Videt q nisi qs ab ea abstineat. eidem salus esse nō possit. Itē ad heb. xij. sic dr Pacē sequimini cū hominib et sanctimoniā sine quo nemo videbit dominū siue deuz Ecce ergo quō sanctimōia. i. castitate vel ptinencia deum quis videre potest. et sine ea non. Et per alias ipsius apostoli auctoritates supapositas manifeste ptz fornicatores et adulteros excludi a regno dei. ppetuā incurrere dānatōez. Quātomagis igitur ea sdē penas incurrūt fornicatores pbiteri q in oēs fornicatiōis species et alia oīa delicta put superius ostendit dānabiliter corruere dicūtur Ad idem ppositum facere videtur auctoritas beati petri in sua canonica ij. ca vbi sic dr Nouit de pios de tēptatiōe eripere. iniquos vo in die iudicij reseruare cruciandos. Magis aūt eos qui post carnez in cōcupiscētias immūdicie am

bulāt. Et in apoca. xxi. sic dicit Timidis aūt et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribꝰ. veneficis. ydolatris. et oībꝰ mēdacibꝰ ps illoꝝ erit in stāgno et igne ardēte et sulphure qđ erit mors scđa Ad cp̄z in scđo iudicio magno a dño ꝓdēnabūtur Et hec pauca de auctoritatibus noui testamēti sufficiant.

Sequit videre penas

quibus de iure ciuili fornicarij sacerdotes merito sūt pūiēdi.

Ostēp hec aūt de iure p diuino supradiximus de penis. ministroꝝ ecclesie qui voluptuoß inherēt suarum focariarū amplexibꝰ Ad ciuilia et cano. iura trāseamꝰ multiplices eoꝝ penas q̄bus ßm eadem iura pūiuntur Et a ci. iure p̄mitus incipiēdo Videtur tales repelli a cōmunione clericoꝝ vt p infra scriptas autoritates apparebit vñ in ¶ Si quis aūt monachus vsiculo Dicimus aūt de monachis collatōe prima ꝺ. sic Si p̄sbiteri dyaconi aut subdyaconi repiātur ꝓcubias habē aut luxurijs tradere vitā excludātur modis oībus a clero Et qđ idez exclusiue a clero ꝺ. debet intelligi ßm ius canonicū de suspensione ab officio vel ppetua dispositōe quid sit interesse distare videntur. cp̄ suspēsio ad tpūs sit. dispositio aūt ad ppetuū Porro in ¶ Dicimus aūt lr̄as Vbi si aūt in autentica. quō episcopi et clerici ad sacros ordines dēt pmoueri ꝺt sic textus Si aūt p̄sbiter aliquis vel dyaconus aut subdiaconus vxorem ducat aut cōcubinā aut palā aut occulte. a sacro statim cadat ordine et deinceps ydeota sit ymmo qđ et verius videt. tales ꝓcubinarij p̄sbiteri ceteriq altaris ministri ßm aliū textum tradēdi sunt p suos ordinarios iusticie seculari vt patz in ¶ Presbiteris autez versiculus si aliquis in autētica de sanctissimis episcopis Collatione. ix. Vbi sic dicit textus. ¶ Si aliquis aūt in domo sua mulierem hz que pōt ei suspitionem inferre. aut semel aut bis a suis clericis fuerat admonitus ne cum tali muliere habitet. et eaz voluerit eicere aut accusatiōem apparentem apparuerit cū aliqua muliere conuersari Tunc episcopus suus ßm canones ip̄m de clero ammoneat curie curatis vel clericus est eūdem tradendo Et in ca. sequenti qui de episcopo loquitur sic dicit textus Episcopū aūt nullā mulierem habere aut cum ea habitare pmittimus Si aūt ꝓhibetur hoc. nequaq̄ custodiens ab episcopatu ꝑiciatur Ipse em̄ se

indignū sacerdotio ostendit ad qđ cōcordat lex Episcopo. C. de epi. et clerici. Et hec de ciuili iure pauca dicta sufficiant.

Sequit de penis

cōcubinarijs et alijs fornicarijs presbiteris a canonico iure impositis.

Vnc ad finalem ptic̄u
n lā et tercie ptis huius tractatus expeditis ceteris trāseamus In q̄ est de penis q̄bus fornicarij sacerdotes cōnico iure subduntur Et p̄mo quidē ipi etiā si de peccatis z fornicatōibus fuerint pfessi. formidare dn̄t ne in futuro seculo diris ac grauissimis atq̄ diuturnis penis in purgatorio punīātur Cū quilibet peccati mortalis pena z p qualibet vice qua sumit ppetratum. penitēcia septennis ſm iura canonica irrogatur capit. hoc ipm. xxxiij. di. q. ij. Et maxime p penis fornicatiōis p̄sbiteri talis penitencia est iniungenda. Nam vt dicit ysidorus Textus legitur q̄ maria sor Aaron pphetissa dum detractiōis aduersus moysen incurrisset delictum Illico stigmate lepre pcussa est. Cunq̄ peciisset moyses vt mundaretur. precepit eam dn̄s extra castra septē dieb⁹ egredi. et post emūdatōez rurs⁹ in castra mittu p Mariā ergo sororē aarō. caro itelligit sacerdotis. q̄ cū luxuria dedita sordidissimis cogitatiōm contagijs maculet. extra castra septē dieb⁹. i. septē ānis extra collegiū sctē ecclesie piciat. vt post mūdatōez vicior loci vel pristie dignitatis recipiat meritū Sed cū hoc fortsitā in penitēciali foro locum videatur habere. et occultum sit nobis dei iudiciū qui p suam immēsam misericordiā de linquēciū ptriciōe pēsata. penas supradictas arbitrio pietatis sue moderatur. et remittit ad penas q̄ intentōis iudicts sunt imponēde trāseam⁹ Et primo quidez supradicti fornicatores p̄sbiteri. per suspēsionis et excōmunicationis sentēciā cohercent Vñ in c. clericos extra de cohabi. cle. et mu. ōt sic textus Si presbiteri vel alij in sacris ordinibus pstituti. pcubinas habere pbentur. per suspensiōis et interdicti sententiam cogi debent vt ipsas a se remoueant. sic q̄ de illis sinistra suspicio haberi nō possit. Et si qui eorum eas vel alias habere p̄sumpserit. in eor aliquos ppetua excōmunicatiōis sentencia est ferenda Et in ca. sequenti et in. c. vltimo dicit. Quod si moniti eas nō abiecerint. ab ecclesiasticis officijs sunt suspendendi. Et si suspensi eas detinere p̄sum

ferint. a ſuis beneficijs ꝑpetuis ſint remouẽdi tẽpibus Ad qđ videtur ꝓcordare capitulũ decreuimus. xxviij. di. vbi ſic ꝺt textus Decreuim⁹ vt qui ordine ſubdiaconatus et ſupra. vxores duxerit vel ꝓcubinas habuerint. officio atq; eccleſiaſtico bñficio careant Et in capit. Erubeſcant. xxxij. di. Audi que pena fornicantium ꝑſbiterorũ et alioꝝ miniſtrorũ altaris dicatur. text⁹ Erubeſcãt impij et apte intelligant iudicio ſpũs ſancti eos qui in ſacris ordinib⁹ tribus. Preſbiteratu. ſubdyaconatu et dyaconatu poſiti ſi mulierculas non abiecerint et caſte non vixerint excludendos ab eorundẽ graduum dignitate. Et ſi quis forſitan ex eis vxorata muliere fornicatus fuerit. ſi de tali adulterio cõuictus ſit vel cõfeſſus cum tunc culpa geminet. merito pena grauior ꝓcellit. Dicit aũt canon q ipe ab officio deponat et in artũ monaſterijũ toto tpe vite ſue eſt detrudẽdus ca. Si quis cleric⁹. lxxxij. diſtinctõe.

Quõ corriguntur fornicarij ꝑſbiteri et puniuntur ſm canonem apoſtoloꝝ et auctoritate ſancti ſilueſtri.

Oritur ſm canonẽ apoſtoloꝝ. et auctoritatez ſancti ſilueſtri fornicarijs ꝑſbiteris. pena grauis imponitur. vt patet in capi. Preſbiter. lxxxij. di. vbi ſic dicit textus. Preſbiter ſi fornicatiõem fecerit q̃quã ſm canonez apoſtoloꝝ deponi debeat. tñ iuxta auctoritatem ſancti ſilueſtri. ſi in malo non perdurabit ſed ſua peccata ſponte cõfeſſus abiecerit vt ſurgat. decem annis in hunc modũ peniteat. Tribus ſiquidem menſibus a ceteris remotus. pane et aqua a veſpe in veſperã vtatur. Diebus aũt dñicis et feſtis preciuis. modico vino et piſcibus et leguminibus recreet ſiue carne et ſanguine ouis et caſeo. ſacco indutus humi adhereat die ac nocte miſericordiã dei imploret. Et finitis tribus mẽſib⁹ continuis exeat carcerem. tñ in pupplicum nõ ꝓcedat. nec grex fidelis in eo ſcandalũ paciatur. Poſtea aliquantulũ reſumptis viribus. vnũ annum et dimidium in pane et erpleat Et ſic oportz dñicis diebus et ꝓcipuis feſtiuitatib⁹. in quibus vino ⁊ ſanguine ouis et caſeo iuxta canonicã menſurã vti poterit Finito aũt primo anno ⁊ dimidio. corpis et ſanguis dñi ne indureſcat ꝓticeps fiat. Pſal. in choro vltios cãtet Ad cornu altaris nõ accedat vt miniſtret Sed iuxta beati clemẽtis vocẽ minora gerat officia. Deinde ꝺo vſq

ad expletōem septimi anni. oīm quidē tpe exceptis pascalib⁹ diebus tres legitimas ferias vniuscuiusq; ebdomade in pane et aq̄ ieiunet Expleto aūt septimi āni circulo si frēs apud quos penituerat ei⁹ ꝓdignā penitentiā laudauerint Epūs in pristinū honorez iurta beati calixti pape autoritatē tūc euz reuocare poterit. Sane sciendū est q; scōam feriaz vnū psalteriū legēdo. et vnū denariū pauperib⁹ erogādo si op⁹ est redimere poterit Finitis autē septē annis. deinde vsq; ad finez decimi. sextā feriā nulla interueniente redemptiōe. ieiunet in pane et aqua Et hucusq; durat textus illius ca. Per quē patet frēs carissimi q; graui plectendi sunt pena fornicatores pūbiteri. etiaz si in pecō nō psisterent Merito igit grauissima pena sunt pūiendi illi miseri et infelices ꝓcubinarij qui per longa tpis spacia. in sui peccati miseria ac immundicia pmanserunt nec adhuc vitam ꝓpriam curant emendare.

Qū una cū supra

dictis penis alie per canōes imponunt notorijs fornicatorib⁹.

Ltra supradictas pēas
v sunt et alie que notorijs fornicatoribus imponūtur Quoruūdā em̄ sanctoz patrū decreta vetant illoz missas audiri. qō pro nullo alio crimine in cano. iure interdictū reperit Vñ in ca. pter hoc. xxxij. di. Alexāder papa sic statuit dicēs. Quicūq; sacerdotū. dyaconoz ꝛ subdiaconoz post ꝓstitutū bone mēorie pdecessoris nri Leōis sci pape. aut nicolai episcopi de castitate clericoruū. ꝓcubinā palam duxerit vel ductā nō reliquerit. exprte oīmipotētis dei et autoritate apostoloruū prīcipū Petri et pauli pcipim⁹ et omnio ꝓtradicim⁹ vt omnino missaz nō cātet. neq; in pūbiterio cū hijs q; pfate ꝓstitutiōi obediētes fuerint maneat. neq; ptē ab eccleſia ſuſcipiat Preterea in quodā decretali dr Qō p pūbiteri notorie fornicātes. suspēsi sunt ab officio. nō solū quo ad se sed quo ad deū. sicut et qlibz ali⁹ in pecō mortali existēs Et nō solū q; ad se et deū. ſ etiam quo ad alios adeo. q; si talis suspēsio p suū platū delata nō fuerit Etiā licet de oīb⁹ suis peccis inferioīb⁹ pūbiteris fuerit ꝓfessi ſm multoruū approbatā sentētiā. irregularitatis laqueo censent innodari. A quo minie poss ūt absolui nisi p romanū pōtificē cui oēs tales irregularitates sunt reſuate Caueāt igit tales notorij fornicatores pūbiteri ne in suoz detrimētum et dānatōem aiaz temerarie

et irreuerēter audeāt exemplo iude scariothis. ad sacrum altaris ministeriū accedere Quia vt premittit irregularitatis laqueū nō euadūt. ¶ Notorios aūt fornicatores appello. q notorie et manifeste in suis domib⁹ ꝓcubias detinēt. vel qđ verecundū est dicere ab eis dē in suis habitatiōibus detinent. qđ nulla ꝑt tibi tergiuersatōe celari Vt qñ maior ps vicine scit hoc est notoriū et ꝑci pue qñ tales fornicatores ex sua dānata ꝓmixtiōe liberos hñt ꝓcreatos Tūc em̄ sunt testes gradientes sup terrā vt ait decretalis Quasi ꝑ hoc innuēs q ad ꝓbandū suā dānatā copulā ꝓ oī ꝓbatiōe sufficit q ꝑles sit ex ea ꝓcreata. nec opus est in alio testimonio. ¶ Cēsent insup notorij fornicatores si de hoc ꝑ testes vel ꝑ cōcubinā suā ꝓfessionē fuerint in iudicio ꝓuicti Et hec auctoritas vocat notorietas iuris.. Prima vero ōr esse facti vt notatur in capitu. finali extra de cho. cle. et mulierum.

Quod fornicatores ꝑsbiteri nō solū in se ꝑ i suarū cōcubinarū ꝑsonas et etiā ꝑ lis ex eis suscepte puniūtur.

On solū aūt supradicti cōcubinarij sacerdotes in suis ꝑsonis puniuntur. sed etiā in ꝑsonis suarum Nā penas illis ꝑ tāto scelere imꝑpositas. illi miseri velut suas ꝓprias reputāt. ymmo ipi magis in earundē penis torquētur q̄ si in suis corꝑib⁹ penas sustinerent grauissimas. Pūiunt aūt ille cōcubine ꝑ tali crimine qđ scz cū ꝑsbiteris fornicando cōmiserunt q in arto monasterio sunt recludēde donec cōdignāter egerit penitētiā. c. Et fraternitatis. xxxiij. di. Et ꝑm aliū canonem venundent et relegātur ad tpūs Ca. quidā cleri. lxxxij. di. Et ꝑm alteri⁹ canōis sententiā. auctoritas attribuit secularib⁹ pūcipib⁹ vt eas possit ꝑpetuo ꝑuitutis iugo mācipare. c. eos. xxx. di. ¶ Tales insup forcarij ꝑsbiteri in sua miserabili ꝑle quā ex sua nephā da copula suscepērūt. In tāti criminis detestatōez puniūtur Nā tales ad ordines vel ecclesiastica bñficia libere nō admittunt Nā primo ad tonsurā vel quatuor ordines minores suscipiēdos penitus sunt indigni. nisi cū eis per suos dyoceſanos fuerit misericorditer dispēsatū Ad maiores vero ordines ꝑsbiteratū scz dyaconatū et subdyaconatū nō nisi cum dispensatiōe romani pontificis admittūtur. Preterea ad ecclesiastica bñficia etiā quibus dignitas vel cura nō est animarū sine

eadem dispensatõe suorũ ordinariorũ nõ valẽt accedere. ¶ Ad dignitates vero vel alia bñficia curata optinẽda inepti sunt et indigni si cũ eis per apostolicã sedem dispensatus non fuerit ꝓut hec oĩa haberi videtur in ca. Prio de filijs ꝑsbiterorũ ca. vi. Sed et sup obtinẽdis bñficijs tñ eis fuerit per sedem apostolicã dispensatũ talis dispẽsatõis virtute nõ nisi vnicũ bñficiũ poterũt obtinere Nec etiã eiusdẽ dispensationis intuitu poterũt ecclesiasticũ bñficium obtinere in illis ecclesijs in quib⁹ sunt eorum ꝓgenitores bñficiati vt habẽt in. c. Cũ decorem extra de filijs presbiterorum In quo talis statuti reddit bona ratio Quia inde eorum est vt in officio altaris filius dei patri eterno ꝓ salute humani generis victiatur Silencio brevitatis cã tunc ptrãseo reliquas speciales penas que ßm iura canonica et ciuilia fornicarijs ꝑsbiteris hoc ptextu debentur ꝙ ipsi plurima delictorũ genera vt fuit ostẽsum censentur incurrere ꝓ quibus particulares penes eis fore ꝓponende. Et hec de ista parte pauca dicta sufficiant.

Quedã exhortatõ

ad presbiteros cum breui epilogo predictorum.

Ꝛ precedẽtib⁹ satis cõ
e stat frẽs carissimi ꝙ ꝓ
nicios̃a execrabilis atz
dãnosa sit ipsorũ fornicantiũ culpa ꝑsbiterorũ quos supra ostenditur in tot et tãta delictorũ genera incidere. et ex ꝓsequẽti tam grauiũ ac multipliciũ penarum vltionẽ ꝓmereri Quapropt frẽs ⁊ amici in xp̃o dilectissimi ꝑ viscera dñi nostri iesu xp̃i supplicit vos requiro. ipos a ꝓteritis fornicationũ et voluptatũ maculis lacrimis penitentie abluetis. de cetero curetis ab huiusmõi luxurie immũdicijs atz spurcicijs iugiter abstinere. Vt iuxta doctrinã apostolicam nõ vituperetur ministeriũ sacrũ vicz sacerdotale bñficiũ quo nullũ mai⁹. nullũ digni⁹ ac excellẽtius inuenit Et ad vñaz memoriã reducite ea que supius ad doctrinã atz vñaz erunditiõez ꝙuis rudi ac inordinato stilo scripta sũt ¶ Et prio diligẽter attẽdite ꝙ mũ d⁹ est et immaculat⁹ ille sup̃m⁹ magister ⁊ dñs cui⁹ ministeriũ exercetis. cuiusqz ꝑciosissimũ corp⁹ et sanguinem ptãtem habebitis cõsecrandum Propt qõ vos sibiipsi in ꝙtum possibile est cõformãtes ad ipm cõsecrandũ atqz tractãdũ puros mũdos. ⁊ immaculatos exhibere curetis Et ꝑsiderate etiã ꝙliter ipe valẽs carnẽ humanã assumẽ

suū p̄cursores et sui bñdicti aduē
tus p̄nūciatores. mūdū. castū. ⁊
oi ꝓtagiōe carnali purū elegit. et
in matre sua gloriosa v̄ginitatē
et omnē corpis et mētis mūdiciā
cōseruauit ab eterno. ¶ Et quali
ter ipe iohānem euāgelistā q̄ cor
poris integritatē ppetue ꝑuauit
priuilegio specialis dilectōis in
signiuit Et ip̄m p̄ ceteris dilexit
aplis Qui iohānes in sua apo
calipsi. narrat se vidisse eos q̄ cū
mulierib⁹ nō sūt coīnq̄nati. dño
nr̄o in summis celor̄ regnāti as
sistere. et coram eo canticū nouū de
cantare. ¶ Considerate igit̄ dig
nitatem. excellēciā. ac mundiciaz
sponse vestre sctē vicz matris ec
clesie. que est sine ruga et macu
la. Et quā idez dñs noster ieſus
eius p̄cipuus. spōsus. suo p̄cioso
sanguine lauare atq̄ mundare
dignatus est. ¶ Pēsate q̄tū etiā
vos dñs ipe honorare dignatus
est. vt ipse sui p̄ciosissimi sangui
nis et sacratissimi corpis vos cō
secratores et ministros efficeret
Quapropt̄ vos eidem nitimini
repēdētes honorē q̄tū possibili
tas vīa se extēdit. ip̄m honorare
atq̄ magnificare debetis. vt scz
eidē deuota p̄stetis obsequia et ser
uicia. ⁊ ei⁹ corp⁹ digne reuerent̄q̄
cōtractetis Attēdite insup̄ q̄liter
veteris legis ministri sacerdotes
et leuite. mundiciā et cōtinentiā
obseruabāt. ab vxorib⁹ suis legi
timis que scz eisdez ꝑm legis sue
ritū legitie iūgebātur Quāto em̄
magis vos ab illicitis fornicati
onib⁹ abstinere oportet. q̄s etiaz
legalib⁹ copulari coniugibus ne
phas est Et q̄ multo digni⁹ sa
crificiū pagitis q̄ supradicti ve
teris legis p̄sbiteri. Porro ad ve
strā reducite memoriā. multio
da penar̄ genera que fornicarijs
p̄sbiteris erogantur put supe
rius fuit ostensum Vt si a talib⁹
illicitis fornicatiōibus et nephā
dis voluptatibus. ob dei et vir
tutis amorem vos saltem formi
dine pene ab eisdez caueatis De
niq̄ recordami qualiter vos ad
hoc positi estis. vt aliorum corri
gatis errores et peccatorū macu
las abstergatis. Ad hoc em̄ dñs
vos in suo ministerio appellauit
vt alior̄ mentes. ab illicitis et im
mūdis peccator̄ et carnaliū vo
luptatū maculis abluatis Qua
ppter vos etiā p viā purā et im
maculatā abluere debetis. Cum
etiā vos q̄ estis lucerne in domo
dñi posite alios exēplo bonorum
operū illumiare teneamini Sic
agite vt nullis pcōr̄ tenebris lu
mem vestrū. i. vita et ꝓuersatio
vestra obscuret. nec p maculatā
vitā et inhonestam ꝓuersatiōem
subditos vestros et alios simpli
ces vobiscū in pcōr̄ fouea decli

nare faciatis recte in cordib⁹ vestris cogitãtes q̄ de hijs oñib⁹ quos dñs vobis regẽdos p̄misit in extremo ac tremendo iudicio. teneamini reddere rõnem Pasciteos igit̄ pabulo salutis. p̄ vestrã sollicitã p̄dicatiõem. ac bonorũ operũ exhibitionẽ. vt virtutes operentur. et minime opa ad peccatũ. Nec sic agere laborẽ reputetis cũ huius labẽtis seculi ac currentis vite labores sint exigui respectu vite eterne Ad quã p̄ducemini si laudabiliter in vocatiõe vestra viveritis. Vel etiã respectu horribiliũ inferni tormentorũ ad que vos vr̃a mala opera. nec nõ immũda ac voluptuosa vita p̄ducẽt. nisi ab eis dẽ de cetero caueatis. ¶ Currite igit̄ carissimi frẽs p̄ immaculatã dñi viã. que tendit ad illã celestẽ patriã. cui⁹ gaudia cogitari nõ p̄sit. dicente apostolo Quod oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. que p̄parauit de⁹ diligẽtibus se Et alibi dr Qõ nõ sunt p̄digne passiones huius tp̄is ad futurã gloriã que revelabitur in vobis Hec aũt gloria est beatifica dei visio atq̄ fruicio. que p̄cipue p̄tinẽt ib⁹ q̃ mũdo sũt corde a dño pollicẽ. Cũ dr in euãgelio mathei. v. ca. Beati mũdo corde. qm̃ ipi deũ videbũt Queso igitur frẽs carissimi et in dño vos supplicẽ exorto. q̄tenus iuxta beati Petri sententiã. satagitis immaculati et inviolati in p̄spectu dñi inueniri. et tandẽ cũ xp̃s ad iudicandũ venerit. ei⁹ beatifica visiõe pfrui valeatis. et nõ cum hedis p̄ quos malos et immũdos intelligim⁹ Sz cũ agnis mũdis et immaculatis. in supna felicitate celestiũ premioz̄ ptẽ valeatis inp̄petuũ obtinere Qđ nobis cõcedere dignẽ. idem dñs noster qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat per infinita secula seculorũ Amen

Nota bene auctoritates que sequuntur.

Item Tot mortib⁹ digni sunt sacerdotes pastores negligẽtes qõ negligunt animas gregis.

Grego. Ideo videat q̃sq̄ pastor seu sacerdos quõ curã suã itrat. z quõ eã regat. q̃liter in ea viuat. z p̄pter quẽ fiũnẽ eã suscepit. et quõ patrimoniũ crucifixi exp̃endit. ne sibi obiciat a dño amice quõ huc intrasti nõ habẽs vestẽ nupciale .i. caritatẽ nõ habuisti Sz nunc cũ bñficiũ porrigit̄. valđ gaudet ß nõ ingrit p̄ro q̃s sctõz patronus in ecclesia sit. ß ẽptũ valeat in tp̄alib⁹ Sz ve illis Vnde Gre. Si quis ea intẽtiõe gradus eccl̃iasticos vel bñficia querit. vt inde habeat vite necessaria.

hic puersꝰ ordine voluit celestia mercari. Lōge enī melius esset mēdicare vel arare. vñ viueret. Itez Pres biter ōr quasi pbēs iter gregis scz ꝓmissō vbo. et vite exēplo. Item Quilibz sacerdos tenet in se habere tria scz Scietiā. eloquētiā. et bonā vitā Scietiā diuinoꝝ librorū et eorum intelligentiā Jn quibus deū cognoscit. se et alios vñ.
Bern. Multi multa sciūt et etiā ꝓgnosce teipm vñ Aug. De te pfert scire terrestriū celestiū et infernoꝝ ppriā ꝓgnoscere infirmitatē. vñ Bern. Dñe da mihi scire te. ꝓgnoscere me. diligē te. eloquētiā discretā. vt ea que scit ⁊ intelligit. alijs pdicet. ne abscōdat penitēciam dñi sui. et sit sicut canis mutꝰ in domo in ecclesia. Vñ clamare. ne cessēs et annūcia populo meo scelera eoꝝ. Jn scia sacerdotis. nec est venia Vñ gre. vñ aplūs. Duplici hōre sūt hi mōi sacerdo (nec excusatio. tes digni scz ppt officij dignitatē et doctrinā. scz q fideliter laborāt in euāge. bonā vitā tenēt habere. scz vt qui pdicāt ore. idipm. ope cō Jero. Quid est bn loqui aliqd (pleūt ibus em cepit facere et docē. et pdicare. puersē aūt viuere magis cp opere. ore seipm cōdempnare. Gre. Qui aliū nō instruit. seipm docere nō pt. Idem Nō in vboꝝ splēdore pdicatoꝝ gloriet. ꝑ in ope vtutū. Idē Doctor bonus est qui humiliter seruat disciplinā. et p disciplinā nō incurrit superbiā.
Crisosti. Si vis bonꝰ apparē circa vitā tuā. esto austerꝰ. circa aliorꝝ pccā esto benignꝰ. Idē Nō erramꝰ modicā penitētiā iniūgētes. nōne meliꝰ est ppt misericordiā reddere rōnē. q̄ ꝓpter crudelitatē Nā si pfamilias est largꝰ dispēsator nō debet esse tenax. De elemosinis Itē duplex est elemosina. scz spūalis. q̄ ꝓtinet in hoc versu Corrigo. parco. pdico. doceo. fero. ꝓsulo. solor. Alia ē corpalis. vtz i hoc vsu. Bern. Elemosina (Colligo. poto. cibo. redimo. tego. visito. cōdo data in vita. ē lucerna que illuminat aiaz ne cadat i tenebras eternas Idē O hō si ieunas. in hoc nō differs a diabulo. qui ipe nūq̄ ꝓmedit Si vigilas. ipe nūq̄ dormit Si silēciū tenes ipe nunq̄ vbis defluit Jn hoc facto marie dyabulū supas si elemosinis operā pstas. Beda Frustra adoratur manꝰ suas expādit ad deū. q eas ad subueniendū paupi ꝓ posse nō extēdit. Jero. Nō memini me legisse. aliquē esse dānatū in hoc seculo. qui vitā duxit liberalē. Au. Elēosina est res sctā. augēs penitentiā. minuēs pccā. sepans a demōibꝰ. ꝓiungens nos angelis. et est quasi murus inexpugnabilis circa aiam. Tho. .. Magna fiducia coraꝫ deo est elemosina oibꝰ facientibꝰ eā. Idē Elēosina ab oi pccō liberat. ⁊ nō sinit aiaz introire in tenebras Salomō Sicut aq extinguit ignē. sic elemosina peccatū. (exteriores. Jpa em extinguit ignē pcci. ignē ire dei. et ignē gehēne. Itē Elemosi

celum apit. demonē repellit. et regnū dei donat. Itē quatuor modis ꝑt subueniri aiab⁹ in purgatorio. vñ⁹ Missa. p̄ces. dona. ieiunia. q̄tuor ista. Absoluūt aias. qs purgās detiet ignis Sz missa p̄cellit oia ista alia Vñ caueāt heredes parentū ⁊ caroꝝ mortuoꝝ et ꝑmissarū defunctoꝝ testatoꝝ. ⁊ maxie sacerdotes. et ceteri q̄b⁹ aie ꝑmittūt vel quoꝝ elemosinis vsi sūt vel vtūt. ne aliquomō eis hec releuaia subtrahāt vel differant. q⁹ eoꝝ viaticū est. q⁹ ꝑ furto et sūmo sacrilegio eis reputat Prio em̄ mortalit peccāt in deū qui eas suo sanguie redemit. Scō in sctōs ⁊ in oēs angelos. de q̄ꝝ collegio sunt dū liberēt. Tercio peccāt in oēs aias existētes in purgatorio. q⁹ impediūt earū absolutōez. Quarto peccāt in oēs xp̄ianos viuos ꝑ q̄b⁹ aie liberate a penis orarēt et introcederēt ad deū. ꝑ q̄b⁹ negligēcijs tales si nō satis fecerit i p̄nti grauit p̄ūirent. et in futuro seculo grauit dānabūt. Aug. Quid ꝑdest si castitas in corpore ſuat. et mētis integritas intus polluit in mēte. Cesari⁹ Virginitas in corpe nihil ꝑdest si caritas a corde discedit et hūilitas necnō carnis integritas ſuat si animꝰ tumore ſupbie corūpit Bern. Supba castitas nō est va castitas. ſ ornatū dyaboli ꝑstibulū. Au. Aiaduertite o vos sacerdotes in q̄ta puritate et tremore debetis accedē ad istō sacrificiū ad quod xp̄s accessur⁹. sanguinē ſudauit p̄ anguſtia. Jero. Quid tibi cum mulierib⁹ tu sacerdos qui ad altare dei famularis. et in cuius loco stas. dic sacerdos q̄ eiscē labijs oscularis filiū ỽgis q̄b⁹ osculat⁹ es labia filie veneris. vt q̄d osculo tradis filiū hois. Bern. O sacerdos corp⁹ tuū efficit q̄ttidie xp̄i sepulchꝝ. quō ex ore tuo egredit falsitas. ꝑ qō ingredit tāta vitas. ſm hūc Quō oculi tui ꝑspiciūt vanitatē. qui inſpiciūt tāta vitatē q̄re man⁹ tue extendūt ad illicita q̄ trac tāt tenentēq̄ oia. Bern. O dñe pastores tui mutati sūt in tōſores agni in lupos. defēſores in dissipatores Qui dñt esse sobrij ebrij. qui p̄lati pilati. q̄ casti incasti. qui sacerdotes seductores Nōne tociens repetitū ē Petre amas me. pasce oues meas. q̄ſi diceret Si me pfecte nō diligas pluſq̄ te tua. et tuos. nō te intermittas de cura ista.
Bern. Sacerdos sine offensa viuat. q̄ ꝑ offenſ deū iudicē intpellit. Nā offensū poci⁹ ad iracūdiā ꝓuocat q̄ ꝓpescat. Au. Mai⁹ p̄iudiciū in mūdo de⁹ nō patit ab hoib⁹ viuētib⁹. q̄ a sacerdotib⁹ carēti b⁹ scia et bona vita Idē Pl⁹ placz deo vllulat⁹ canū vel lupoꝝ q̄ cāt⁹ musicoꝝ. i. sacerdotū. maloꝝ. Gre. Nihil ē q̄d tm̄ offendit eccl'iā dei. q̄ q̄ indigni sumūt ad regimē aiarū. Idē Sacerdos dotat⁹. et sacris deditus. atq̄ dās sacra. docens vel dux. sacer. esto sacerdos.

Aug. Quid em̃ potuit de⁹ plus dare sacerdotib⁹. q̃ seip̃m creare. tractare. sumere et ministrare. Idē Si sacerdos sit vas libidis et inco tinētie iuxta filiū v̄ginis in altari statuit ydolū veneris. et cum ore polluto p̄fert v̄ba can̄is Os em̃ ei⁹ amaritudie et dolo plenū est. q̃uis em̃ oret cū labijs. tñ in faciē exputt salvatoris. et tñ p̄sumit sumere corp⁹ dñicū in os ei⁹ pollutū. leui⁹ esset ei. q ipm̃ piceret i lutū. Can̄ Null⁹ p̄sumat audire missaz a p̄sbitero quē p certo noverit Am. Qui x̄pm indigne sumit idē est ac si x̄pm interficiat (habere pcu.
Aug. Magis delinquūt q ia regnātē in celis p̄tēpnūt peccādo. q̃ q eū crucifixerūt in t̄ris. nō q crucifigētes. sed q̃si tāti sacramēti indigni p̄fectores et p̄sumptuosi p̄ceptores. q illi semel crucifixerūt in terris isti q̃tū in eis est idigne tractādo ⁊ sumēdo quottidie crucifigūt Jero. Acerbiora gehēne tormenta sūt. q⁹ fornicatores. ⁊ adulteri de benē. Idem Alieni erroris nō est nīm reddere rōnez sed p̄lator̄.
Bern. Integritatis tue sis diligēs explorator nō aliene.
Augusti. Melius est spūalia penitus omittere q̃ indigne tractare.
Idem Inter oia misericordie dei opa. nihil mirabili⁹ et excellencius. q̃ q pro mundo crucifixus est dominus.
Leo papa Magis admirāda est dei hūilitas q̃ ei⁹ maiestas.
Aug. Minia gutta sanguinis x̄pi suffecisset ad redēptionez hūani gn̄is. ß ideo maior copia sanguis data est vt copiosior clarescat x̄pi
Item Tria sunt quibus dyabolū optime (affect⁹ nō diligētib⁹. vincim⁹ scz ardens meditatio. carnis mortificatio. et acuta or̄ō. De primo ait psal. In meditatōe mea exardescet ignis. marie si sint meditatōes de passiōe x̄pi De scō apostol⁹ Castigo corp⁹ meū et inservituti redigo De tercio aug. Or̄ō hūilis diuinū p̄mereī auxiliū.
Itē iohānis. vi. Caro mea vere est cib⁹. et sanguis me⁹ vere est pot⁹ itellige nō q caro ei⁹ masticeī dētib⁹ vel sanguis ei⁹ bibaī vt potus de vase haustus Sz solum sic q p carnē et sanguinē reficiaī noster et suus gustus tanq̃ ab ipis p̄solā spūalem seu intentionalē suavissimā dulcissimā et delectabilissimā immutatiōez miro modo.
Hugo Carnē assumptā x̄ps nobis i eduliū p̄posuit. vt nos illa carne refectos etiā ad divinitatis haustū alliciat. Gre. Cognitio cibat. dilectio potat. Item deus sup̄ior est p potenciā. inferior per sustētationē. exterior p magnitudinē. interior p illuminatiōez et gracie infusionē. Sup̄ior p sublimitatē. sursum regēs. deorsum p̄tinēs.
Finis Anno ⁊c. lxxiij. Impressum Lipzk p Cunradū Kachelofen.

Bibl. Jag. BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS



